

Λευκωσία 2013

Πλατφόρμα Ομάδων Πολιτών **ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΩΡΑ!**

<http://www.diafaniatora.com/>

Πρόταση Μεταρρύθμισης του εκλογικού συστήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

V. 4/12/2013

Πλατφόρμα «Διαφάνεια Τώρα !»

Η Πλατφόρμα «Διαφάνεια Τώρα !» αποτελείται από τις εξής οργανώσεις:

- Κίνημα Ανεξάρτητων Πολιτών «ΖΥΓΟΣ»

- Ελευθερία για Πρόοδο και Περηφάνια

- Πολίτες Μπροστά

- Wakeup! Cyprus

- Κίνημα Ανεξάρτητων Ελεύθερων Πολιτών

- Πολιτεία: Ανανέωση, Συμμετοχή, Δημοκρατία

- Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών

Περιεχόμενα

Πλατφόρμα «Διαφάνεια Τώρα !».....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
<u>ΘΕΩΡΙΑ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ</u>	8
<u>ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ</u>	8
Σύστημα σχετικής πλειοψηφίας (με ένα γύρο)	8
Σύστημα απόλυτης πλειοψηφίας (με δύο γύρους)	9
Εξαντλητική ψήφος (exhaustive ballot)	9
Σύστημα Condorcet	9
Σύστημα Bucklin	10
Σύστημα του Coomb.....	10
Εναλλακτική ψήφος (Alternative Vote).....	11
Σύστημα Borda	11
<u>ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ</u>	11
Σύστημα d' Hondt.....	12
Σύστημα Sainte-Lague	13
Σύστημα Hare	13
Σύστημα Droop.....	14
Σύστημα Imperiali.....	14
Σύστημα Hagenbach-Bischoff.....	14
Σύστημα Μοναδικής Μεταβιβαστής Ψήφου.....	14
Σύστημα ΜΗ μεταβιβαστής ψήφου.....	15
Σύστημα Niemeyer (σύστημα μαθηματικής αναλογικής)	15
<u>ΜΕΙΚΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ</u>	16
<u>ΜΕΙΚΤΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ</u>	16
Διαδικασία.....	16
Μέθοδοι υπολογισμού.....	17
Πλεονάζουσες έδρες	17
Εκλογικό όριο	18
<u>ΤΑΚΤΙΚΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ</u>	18
Ξεπερνώντας το ελάχιστο όριο	18
Διαπλοκή	19
Το παράδειγμα της Αλβανίας.....	19

Ψευδοσυμματοχές	19
Το παράδειγμα Ιταλίας.....	20
Το παράδειγμα Βενεζουέλας	20
<u>ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΜΕΛΩΝ</u>	21
Μέθοδος Υπολογισμού ΣΠΜ.....	22
Κατώτατα Όρια.....	22
Ψευδοσυμμετοχές.....	22
Κριτική	23
Κατανόηση του ψηφοφόρου	23
Τακτικισμοί στη ψηφοφορία.....	23
<u>ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ</u>	25
Πρώτη Κατανομή εδρών	26
Δεύτερη Κατανομή εδρών.....	26
Εκλογή Βουλευτών	27
Ευρωεκλογές	28
Πλεονεκτήματα.....	28
Βασικά μειονεκτήματα.....	28
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	29
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	30
Προσχέδιο.....	31
<i>ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΝΟΜΟ.....</i>	31
<u>Αιτιολογική έκθεση.....</u>	38
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</u>	39

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για ανανέωση της πολιτικής ζωής της χώρας χρειαζόμαστε εκσυγχρονισμό του εκλογικού συστήματος. Τολμούμε;

Μέσα σε πέντε δεκαετίες από την ίδρυση του, το κράτος μας έχει απολέσει το σαράντα τοις εκατό των εδαφών του και έχει καταστραφεί οικονομικά υπονομεύοντας έτσι το μέλλον των μελλοντικών γενεών και οδηγώντας μεγάλο μέρος του πληθυσμού στην ανεργία, τη δυστυχία και τη μετανάστευση. Είναι ευρέως παραδεκτό ότι το πολιτικό μας σύστημα νοσεί και μας έχει οδηγήσει σε απίστευτα συμβάντα όπως το Μαρί. Βιώνουμε μια βαθιά πολιτική και οικονομική κρίση αλλά ευτυχώς οι αναχρονιστικές νοοτροπίες πεθαίνουν με ένα αργό θάνατο. Η Κύπρος βρίσκεται σήμερα σε ένα σταυροδρόμι και καλείται να αποφασίσει: θα συνεχίσει στον βαρύ βηματισμό κουβαλώντας το φορτίο που της κληροδότησαν κατακτητές, αποικιοκράτες και εισβολείς; Ή θα ακολουθήσει μια νέα πορεία που να συνάδει με τον χαρακτήρα του ελεύθερου και χειραφετημένου κύπριου πολίτη και τη θέση μας ως ανεξάρτητη και κυρίαρχη Δημοκρατία – έστω και λαβωμένη, με άλυτο το Εθνικό μας πρόβλημα!

Είμαστε λοιπόν σε ένα μεταίχμιο και πρέπει να δράσουμε. Η κοινωνία μας συνειδητοποιεί ότι, δίχως βαθιές τομές και γενναίες μεταρρυθμίσεις στο πολιτικό σύστημα και τη γενικότερη νοοτροπία που διακατέχει τον δημόσιο βίο, κινδυνεύει η ίδια η επιβίωσή της. Τα γεγονότα μας αναγκάζουν να ξαναδούμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το πολιτικο-διοικητικό σύστημα της Δημοκρατίας. Μας προκαλούν να ακολουθήσουμε μια διαφορετική πορεία, να οικοδομήσουμε μια νέα, σύγχρονη, δημιουργική Κύπρο για τον 21ο αιώνα.

Στην καρδιά αυτής της πρόκλησης βρίσκονται οι συμπεριφορές ανάσχεσης ενός εσωστρεφούς πολιτικού συστήματος. Το ίδιο το πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να αναπτύξει διάλογο για τις σύγχρονες αξίες που χρειαζόμαστε στην πολιτική χωρίς να προσπαθεί να προστατεύσει τις διαχρονικά δικές του. Χρειάζεται ΑΝΑΝΕΩΣΗ!

Οι πολίτες νιώθουν ότι οι κυβερνώντες δεν προστατεύουν τα βασικά συμφέροντα του πολίτη, υστερούν αποτελεσματικότητας, ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων και στην παραδοσιακή κυπριακή ανθρωπιά και τιμιότητα. Βιώνουμε σήμερα με τον πλέον επώδυνο τρόπο τα αποτελέσματα αυτού του φαινομένου. Η διαφθορά είναι μεγάλη, ωστόσο από μόνη της δεν εξηγά τις τεράστιες απώλειες που έχουμε υποστεί. Σημαντικές αιτίες της καταστροφής μας είναι επίσης η ανικανότητα, η ευθυνοφοβία, η έλλειψη εμπειρογνομosύνης, επαγγελματισμού και η προώθηση των ειδικών συμφερόντων ομάδων του πληθυσμού εις βάρος του κοινού καλού.

Δύο Υπουργοί, τριών διαφορετικών κυβερνήσεων, στις οποίες συμμετείχαν εκ περιτροπής όλα τα πολιτικά κόμματα της χώρας, μίλησαν με αποφασιστική ειλικρίνεια στην Διερευνητική Επιτροπή για την οικονομία: δεν υπάρχει καμιά απολύτως Κυβέρνηση, μηδεμιάς εξαιρουμένης, η οποία λιγότερο η μια, περισσότερο η άλλη, να μην επέδειξαν ολιγωρία για να αποφύγουν το πολιτικό κόστος. Έτσι οδηγηθήκαμε στο Μνημόνιο, και στην εξοργιστική κατάντια να ανεχόμαστε την Τρόικα που μας σώζει από την λαίλαπα του δικού μας πολιτικού συστήματος!

Βέβαια, όποτε εγείρεται η ανάγκη γενναίων τομών, οι πολιτειακοί μας αξιωματούχοι αντιστρατεύονται κάθε προσπάθεια αλλαγής, προσπαθούν ακόμα και να εξαπατήσουν τους πολίτες: Καθυστερούν για χρόνια τη θέσπιση καίριων νόμων, ψηφίζουν ασαφείς η και ανεφάρμοστους νόμους η νόμους που εξυπηρετούν ειδικά συμφέροντα. Παρουσιάζουν τα προβλήματα ως πολύπλοκα, αποπροσανατολίζουν τους πολίτες και αναδεικνύουν άλλα προβλήματα όπως δυστυχώς το Εθνικό μας πρόβλημα που χρησιμοποιείται διαχρονικά για εσωτερικό διχασμό και για να αποφύγουμε την αντιμετώπιση άλλων πιο άμεσων και επιλύσιμων προβλημάτων. Τα παραδείγματα κακής λειτουργίας της Βουλής μας είναι πολλά:

- Νόμοι για τον Τζόγο ψηφίστηκαν με χρόνια καθυστέρηση, αλλά τα παράνομα καζίνο ανθούν ακόμα ανενόχλητα.
- Το οργανωμένο έγκλημα βασιλεύει, τα ναρκωτικά έχουν κατακλύσει την κοινωνία μας και όμως το επίσημο κράτος αντιδρά σπασμωδικά.
- Ο Περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμος επιτρέπει ακόμα στα κόμματα να λειτουργούν χωρίς έλεγχο και διαφάνεια παρά τις επανειλημμένες συστάσεις της επιτροπής GRECO του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η σθεναρή προστασία των μονοπωλιακών ημικρατικών οργανισμών αποτελεί ένα πολύ επίκαιρο παράδειγμα: Από τη μια υστερούμε στον υγιή ανταγωνισμό και κατ' επέκταση την ανάπτυξη, σε καίριους τομείς όπως η ενέργεια, το διαδίκτυο ψηλών ταχυτήτων - όπου είμαστε κυριολεκτικά τριτοκοσμικοί- και το εξωτερικό εμπόριο με τα ακριβότερα λιμάνια της Μεσογείου. Ωστόσο, οι ημικρατικοί αποτελούν για το πολιτικό σύστημα μεγάλες δεξαμενές ψήφων και επιρροής μέσω του διαμοιρασμού θέσεων. Έτσι εδραιώθηκε η διαφθορά και καταλήξαμε στη διοχέτευση μίζών προς τα πολιτικά κόμματα, όπως αναδεικνύεται καθημερινά.

Ποια είναι η βασική αιτία των προβλημάτων μας; *Πιστεύουμε ότι η επιλογή των πολιτικών μας προσώπων μέσα από τα κομματικά στεγανά αποτελεί τον πλέον σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για να βγούμε από τα αδιέξοδα. Χρειαζόμαστε ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ! Και αυτή μόνο οι ενεργοί πολίτες μπορεί να την επιφέρουν.*

Γι' αυτό το λόγο η πλατφόρμα ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΩΡΑ! έχει αναλάβει την διεξαγωγή εις βάθος μελέτης των διάφορων εκλογικών συστημάτων με σκοπό να καταθέσει μια πρόταση για νέο εκλογικό σύστημα βασισμένο στην Οριζόντια Ψηφοφορία το οποίο θα επιφέρει την ΑΝΑΝΕΩΣΗ του πολιτικού μας συστήματος. Πιστεύουμε ότι με την άρση των περιορισμών στην ελεύθερη έκφραση της λαϊκής βούλησης θα αναδειχθούν νέες φωνές με σύγχρονες ιδέες, απαλλαγμένες από τα βαρίδια του παρελθόντος. Αυτοί θα είναι οι καταλύτες για να αποκτήσει το πολιτικό σύστημα εκείνα τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα, για να εξαλειφθούν:

- Η διαπλοκή, η διαφθορά, η συγκάλυψη και η ατιμωρησία
- Η τυφλή προσήλωση προς τα νοσούντα κόμματα
- Η φαινομενική απάθεια και αδυναμία του απλού πολίτη να δράσει αποτελεσματικά για την ανατροπή αρνητικών καταστάσεων
- Η στέρηση της ελευθερίας του να επιλέγει ο ψηφοφόρος αξιόλογους υποψήφιους από όλους τους πολιτικούς χώρους
- Η πεποίθηση ότι ψηφίζω κόμμα η απέχω, ιδιαίτερα ανάμεσα στους νέους
- Η ανακύκλωση των παιδιών του κομματικού σωλήνα

ΘΕΩΡΙΑ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Εκλογές: Επίσημη δημόσια διαδικασία, όπου οι πολίτες ως κυρίαρχοι του πολιτεύματος αποφασίζουν ποια συγκεκριμένα άτομα θα τους αντιπροσωπεύουν τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική πολιτική.

Εκλογικό σύστημα: Το σύνολο των κανόνων που καθορίζουν την εκλογική διαδικασία, τον αριθμό των επιτρεπόμενων ψήφων, τους κανόνες σχετικά με το ποιες ψήφοι πρέπει να θεωρούνται έγκυρες και ποιες όχι και τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζεται το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

Εκλογικές περιφέρειες: Μια πολιτική επινοήση για τη διευκόλυνση της καταμέτρησης των ψήφων, καθώς και για την αποτελεσματικότερη αντιπροσώπευση. Το κράτος χωρίζεται σε τμήματα και σε καθένα από τα οποία οι εκλογείς που είναι ενταγμένοι σε αυτά ψηφίζουν μέσα από μία ορισμένη λίστα υποψηφίων αυτών ή αυτούς που προτιμούν να τους εκπροσωπήσουν στο κοινοβούλιο. Τα τμήματα αυτά ονομάζονται εκλογικές περιφέρειες και ο αριθμός των υποψηφίων που εκλέγονται ποικίλει ανάλογα με τον πληθυσμό των εκλογέων που ψηφίζουν σε κάθε περιφέρεια. Έτσι, για παράδειγμα σε μία περιφέρεια είναι δυνατόν να ψηφίζεται μόνο ένας υποψήφιος, οπότε η περιφέρεια ονομάζεται μονοεδρική, ή στην περίπτωση που ψηφίζονται περισσότεροι υποψήφιοι ονομάζεται πολυεδρική. Το είδος των περιφερειών διαφέρει από χώρα σε χώρα.

ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Σύστημα σχετικής πλειοψηφίας (με ένα γύρο)

Το σύστημα είναι παγκοσμίως γνωστό με τη φράση «first-past-the-post». Στο σύστημα αυτό, οι ψηφοφόροι έχουν τη δυνατότητα να ψηφίσουν μόνο έναν υποψήφιο, είτε γράφοντας το όνομά του στο ψηφοδέλτιο, είτε σημαδεύοντας το όνομα του προσώπου που επιθυμούν να επικρατήσει επιλέγοντας μέσα από μία λίστα στην οποία είναι καταγεγραμμένοι όλοι οι υποψήφιοι. Ο υποψήφιος ο οποίος συγκεντρώνει την πλειοψηφία των ψήφων, χωρίς αυτή να χρειάζεται να είναι απόλυτη, (δηλαδή μεγαλύτερη από το 50% των ψήφων της περιφέρειας συνολικά), θεωρείται νικητής.

Στην περίπτωση ανάγκης για σύσταση ενός σώματος για όλη την επικράτεια, κάθε εκλογέας ψηφίζει τον υποψήφιο που προτιμά από όσους έχουν θέσει υποψηφιότητα στη δική του εκλογική περιφέρεια. Κάθε μία από αυτές εκλέγει μόνο έναν υποψήφιο ο οποίος με τη σειρά του εργάζεται στο σώμα αντιπροσωπεύοντας την περιφέρεια αυτή καθώς και σε συνεργασία με τους υπόλοιπους αντιπροσώπους για το όφελος ολόκληρης της επικράτειας.

Το σύστημα αυτό συνήθως προκαλεί τη δημιουργία δύο μεγάλων κομματικών παρατάξεων, ιδεολογικά αντίθετα μεταξύ τους (π.χ. το κόμμα των Ρεπουμπλικάνων

και αυτό των Δημοκρατικών στις Η.Π.Α.). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην ανάγκη των μικρών κομμάτων να συνασπιστούν προκειμένου να ανταγωνιστούν τα μεγαλύτερα. Επιπλέον, υπάρχει και το ενδεχόμενο αυτό το εκλογικό σύστημα να εφαρμοστεί και σε πολυεδρικές περιφέρειες. Τότε νικητές θεωρούνται αυτοί που συγκεντρώνουν τις περισσότερες ψήφους και είναι τόσοι όσες και οι έδρες που χρειάζεται να καλυφθούν.

Σύστημα απόλυτης πλειοψηφίας (με δύο γύρους)

Σύστημα με το οποίο οι ψηφοφόροι ψηφίζουν έναν μοναδικό υποψήφιο σημειώνοντας ένα σταυρό προτίμησης δίπλα στο όνομά του. Νικητής αναδεικνύεται αυτός που κατέλαβε την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων, δηλαδή περισσότερο από το 50% του συνολικού αριθμού τους.

Εάν κανένας υποψήφιος δεν λάβει τις απαραίτητες ψήφους, τότε, συνήθως, όλοι οι υποψήφιοι εξαιρούνται από τη διαδικασία εκλογής εκτός από τους δύο που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Έτσι, οδηγούμαστε σε ένα δεύτερο γύρο εκλογών. Στο δεύτερο γύρο εφόσον υπάρχουν δύο μόνο υποψήφιοι, μόνο ένας από τους δύο θα λάβει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων. Χρειάζεται να σημειωθεί, ότι στο δεύτερο γύρο κάθε εκλογέας έχει δικαίωμα να αλλάξει τη ψήφο του, ακόμα και αν στον πρώτο γύρο είχε ψηφίσει έναν από τους δύο επικρατέστερους υποψήφιους.

Σε κάποιες παραλλαγές αυτού του εκλογικού συστήματος ο δεύτερος γύρος των εκλογών πραγματοποιείται ακολουθώντας διαφορετική διαδικασία, σχετικά με τον αποκλεισμό υποψηφίων. Στα συστήματα αυτά αρκεί για κάθε κόμμα να έχει λάβει ένα συγκεκριμένο ποσοστό ψήφων που το καθιστούν ικανό να προχωρήσει στον επόμενο γύρο, να ξεπερνά δηλαδή ένα ορισμένο όριο ψήφων.

Εξαντλητική ψήφος (exhaustive ballot)

Στο σύστημα αυτό στην περίπτωση που κάποιος υποψήφιος δεν λάβει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων στον πρώτο γύρο, ώστε να ανακηρυχθεί νικητής, τότε γίνεται ένας δεύτερος γύρος εκλογών, στον οποίο, όμως, δεν συμμετέχει ο υποψήφιος που έλαβε το μικρότερο αριθμό ψήφων στον πρώτο γύρο. Σ' αυτό τον επόμενο γύρο αναμετρήσεων το σύστημα της εξαντλητικής ψήφου διαφέρει από την απόλυτη πλειοψηφία, διότι, εκτός από το γεγονός ότι έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν περισσότεροι από δύο υποψηφίους, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση η συγκέντρωση της πλειοψηφίας των ψήφων για την ανάδειξη κάποιου ως νικητή. Έτσι, όταν δεν συμβαίνει αυτό, η εκλογική διαδικασία επαναλαμβάνεται με επόμενους γύρους αποκλείοντας κάθε φορά τον υποψήφιο με τις λιγότερες ψήφους, μέχρις ότου κάποιος καταλάβει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων.

Σύστημα Condorcet

Αποτελείται από ένα σύνολο μεθόδων οι οποίες ικανοποιούν ένα συγκεκριμένο κριτήριο, αυτό του Condorcet, σύμφωνα με το οποίο νικητής των εκλογών ανακηρύσσεται ο υποψήφιος που όταν αναμετρηθεί με όλους τους άλλους υποψηφίους/αντιπάλους του ανά ζεύγη υπερτερεί σε ψήφους.

Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις δεν αναδεικνύεται ξεκάθαρα ο νικητής διότι είναι δυνατόν να προκύψουν δύο ή περισσότεροι υποψήφιοι ισόπαλοι στην προτίμηση των εκλογέων, δηλαδή στη σύγκρισή τους ανά ζεύγη με τους αντιπάλους τους εμφανίζουν τον ίδιο αριθμό νικών και ηττών. Όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο ο νικητής αναδεικνύεται με κλήρο είτε επιλέγεται εκείνος που αποτέλεσε την πρώτη επιλογή των περισσότερων εκλογέων στα ψηφοδέλτια. Εδώ κρίνεται απαραίτητο να αναφερθεί ότι τα ψηφοδέλτια συμπληρώνονται με μία λίστα των ψηφοφόρων όπου καταγράφουν με σειρά προτίμησης τα ονόματα των υποψηφίων που επιθυμούν να επικρατήσουν.

Όσον αφορά το σύστημα γενικότερα, ο εκλογέας τοποθετεί με σειρά προτίμησης τους υποψηφίους στο ψηφοδέλτιό του και ανάλογα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται σε κάθε χώρα ορίζεται πόσα ονόματα έχει το δικαίωμα να καταγράψει και αν είναι δυνατόν να υπάρχουν περισσότεροι από ένας στην ίδια σειρά προτίμησης, να θεωρούνται δηλαδή ισάξιοι και ισόβαθμοι στην κρίση του ψηφοφόρου. Στη συνέχεια, αφού κατατεθούν όλα τα ψηφοδέλτια, για καθένα από αυτά γίνεται σύγκριση καθενός από τους υποψηφίους που περιλαμβάνονται στη λίστα προτίμησης με τους αντίπαλους υποψηφίους σε ζευγάρια και νικητής σε κάθε ένα από αυτά αναδεικνύεται αυτός που έχει καταταχθεί ψηλότερα στη λίστα.

Σύστημα Bucklin

Το σύστημα έχει τη δυνατότητα να εφαρμοστεί και σε μονοεδρικές και σε πολυεδρικές περιφέρειες. Οι εκλογείς ψηφίζουν συμπληρώνοντας μια λίστα προτίμησης των υποψηφίων. Ωστόσο, στην πρώτη καταμέτρηση των ψήφων λαμβάνονται υπόψη μόνο τα ονόματα των υποψηφίων που έχουν δεχτεί τον αριθμό (1) στις λίστες προτίμησης των ψηφοφόρων, δηλαδή εμφανίζονται πρώτοι στα ψηφοδέλτια. Αν κάποιος από αυτούς λάβει την πλειοψηφία των ψήφων (50%), τότε η διαδικασία ολοκληρώνεται και αυτός αναδεικνύεται νικητής. Διαφορετικά ακολουθεί δεύτερος γύρος, όπου προσμετρούνται και οι ψήφοι που έχουν δοθεί σ' αυτούς που έλαβαν τη δεύτερη θέση στα ψηφοδέλτια και οι ψήφοι προστίθενται σε εκείνους που κατατάχθηκαν πρώτοι σε κάθε ψηφοδέλτιο, δηλαδή το πρώτο όνομα κάθε ψηφοδελτίου απορροφά τη ψήφο του δεύτερου. Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται με τους τρίτους, τους τέταρτους κτλ. σε σειρά προτίμησης των ψηφοδελτίων, έως ότου κάποιος από τους πρώτους στην προτίμηση των εκλογέων λάβει τη πλειοψηφία των ψήφων και ανακηρυχθεί νικητής.

Όταν το σύστημα χρησιμοποιείται σε πολυεδρικές περιφέρειες οι ψηφοφόροι πρέπει ως πρώτη τους επιλογή να ψηφίζουν τόσους υποψηφίους όσες και οι θέσεις που πρέπει να καλυφθούν. Το ίδιο ισχύει και για τη δεύτερη προτίμησή τους, όπως και για όλες τις υπόλοιπες.

Σύστημα του Coomb

Στο σύστημα αυτό κάθε ψηφοφόρος τοποθετεί με σειρά προτίμησης όλους τους υποψηφίους. Αν κάποιος υποψήφιος έχει καταταχθεί πρώτος στην απόλυτη πλειοψηφία των ψηφοδελτίων, είναι ο νικητής των εκλογών και η διαδικασία αρκείται στον ένα γύρο. Σε αντίθετη περίπτωση, ο υποψήφιος που έχει καταγραφεί τελευταίος στα περισσότερα ψηφοδέλτια αποκλείεται από την αναμέτρηση. Η ψήφος αυτού

μεταφέρεται στον δεύτερο κατά σειρά προτίμησης υποψήφιο κάθε ψηφοδελτίου. Η πρακτική αυτή επαναλαμβάνεται με τις ψήφους των αποκλεισθέντων να μεταφέρονται κάθε φορά στους τρίτους υποψηφίους. των ψηφοδελτίων, ύστερα στους τέταρτους κοκ, μέχρι κάποιος υποψήφιος να συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων.

Εναλλακτική ψήφος (Alternative Vote)

Το σύστημα αυτό παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με την εξαντλητική ψήφο και την απόλυτη πλειοψηφία. Κατ' αρχάς για την ανάδειξη του νικητή απαιτείται κάποιος υποψήφιος να έχει συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων. Επίσης, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει περισσότερους από δύο γύρους αναμετρήσεων. Ωστόσο σε αυτή την περίπτωση οι ψηφοφόροι δεν ψηφίζουν σε κάθε γύρο ξανά και ξανά, αλλά η μέτρηση κάθε φορά γίνεται από τα ήδη υπάρχοντα ψηφοδέλτια του πρώτου γύρου. Επομένως, οι εκλογείς οδηγούνται στις κάλπες μια μόνο φορά και τα ψηφοδέλτια χρησιμοποιούνται σε πολλούς γύρους καταμέτρησης ψήφων. Αυτό είναι δυνατό, διότι σ' αυτή την περίπτωση, σε αντίθεση με τα άλλα δύο συστήματα, οι εκλογείς δεν ψηφίζουν ένα μονάχα υποψήφιο, αλλά όλους με σειρά προτίμησης. Ο υποψήφιος που έχει εκλεγεί ως πρώτη προτίμηση στα λιγότερα ψηφοδέλτια αποκλείεται από την αναμέτρηση και η ψήφος μεταφέρεται στον υποψήφιο που καταγράφηκε ως δεύτερη επιλογή κάθε ψηφοδελτίου. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται, μέχρι κάποιος υποψήφιος να λάβει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων.

Σύστημα Borda

Σύμφωνα με αυτό, ο ψηφοφόρος βαθμολογεί τους υποψηφίους, τοποθετώντας έναν αριθμό δίπλα σε κάθε όνομα, για παράδειγμα σ' αυτόν που αποτελεί την πρώτη του προτίμηση εγγράφει τον αριθμό (1), στο δεύτερο κατά σειρά προτίμησης τον αριθμό (2), στον τρίτο το (3) κτλ. Για την εκλογή του νικητή η μέθοδος αυτή χρησιμοποιεί βαθμούς που κερδίζει κάθε υποψήφιος για τη θέση που καταλαμβάνει σε κάθε ψηφοδέλτιο. Αυτός που συγκεντρώνει τους περισσότερους ψήφους εκλέγεται. Πιο συγκεκριμένα, οι εκλογείς συντάσσουν μία λίστα των υποψηφίων κατά σειρά προτίμησης. Κάθε υποψήφιος που περιλαμβάνεται στη λίστα λαμβάνει τόσους βαθμούς, ανάλογα με την θέση που τον κατέταξε ο εκλογέας. Πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσό των βαθμών που δέχονται οι υποψήφιοι εξαρτάται και από το πόσοι συμμετέχουν στη διαδικασία. Αν για παράδειγμα πέντε υποψήφιοι λαμβάνουν μέρος, τότε αυτός που έχει καταταχθεί πρώτος σε ένα ψηφοδέλτιο θα δεχτεί πέντε βαθμούς, ο δεύτερος θα δεχτεί τέσσερις βαθμούς, ο τρίτος τρεις, ο τέταρτος δύο και ο τελευταίος έναν βαθμό (σε κάποιες παραλλαγές του συστήματος ο τελευταίος δεν λαμβάνει κανένα βαθμό).

ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Αναλογικά είναι τα εκλογικά συστήματα στα οποία εκλέγονται περισσότεροι από ένας αντιπρόσωποι/κόμματα. Γενικός κανόνας των αναλογικών συστημάτων αποτελεί το γεγονός ότι οι ψηφοφόροι ψηφίζουν κόμματα και όχι πρόσωπα, ενώ η δύναμη κάθε κόμματος αντικατοπτρίζεται στις έδρες που καταλαμβάνει στη Βουλή, ανάλογα

δηλαδή με το αποτέλεσμα του στις εκλογές υπολογίζονται και οι θέσεις που θα καλύψει.

Σε πολλά εκλογικά συστήματα, όταν κάποιος υποψήφιος υπερβεί το εκλογικό μέτρο, τότε αυτές οι επιπλέον ψήφοι μεταφέρονται στον αμέσως επόμενο υποψήφιο με τις περισσότερες ψήφους. Έπειτα, λόγω του εκλογικού μέτρου και της μεθόδου υπολογισμού των εδρών που συνήθως αποφέρουν δεκαδικό αποτέλεσμα, υπάρχουν έδρες που παραμένουν αδιάθετες, εφόσον τα δεκαδικά ψηφία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι έδρες αυτές χαρακτηρίζονται ως αδιάθετες και η κατανομή τους είναι δυνατή με δύο τρόπους είτε με δεύτερη διανομή εδρών σε μείζονες περιφέρειες (δεύτερη διαίρεση της επικράτειας σε εκλογικές περιφέρειες αποκλειστικά για την κατανομή των αδιάθετων εδρών), είτε με κατανομή εδρών στο επίπεδο της ίδιας της επικράτειας. Στην πρώτη περίπτωση επαναλαμβάνεται η διαδικασία που διεξήχθη και στην πρώτη κατανομή των εδρών, ανάλογα με το εκλογικό σύστημα που εφαρμόζει κάθε χώρα. Όσον αφορά το δεύτερο σύστημα, αυτό είναι δυνατόν να υλοποιηθεί μέσω δύο μεθόδων. Η πρώτη είναι η μέθοδος των αχρησιμοποίητων υπολοίπων, όπου οι έδρες μοιράζονται στους υποψήφιους με βάση τα δεκαδικά υπόλοιπα που τους απέμειναν ύστερα από την πρώτη κατανομή. Η πρώτη μιας περιφέρειας δίνεται στο κόμμα με το μεγαλύτερο υπόλοιπο, η δεύτερη σ' αυτό με το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο υπόλοιπο κτλ., έως ότου συμπληρωθούν όλες οι έδρες. Με τον τρόπο αυτό ευνοούνται τα μικρά κόμματα που συγκεντρώνουν αξιόλογα υπόλοιπα, διότι δεν καλύπτουν το εκλογικό μέτρο. Ο άλλος τρόπος είναι αυτός του ισχυρότερου μέσου όρου. Διαιρείται το σύνολο των ψήφων κάθε κόμματος με το σύνολο των εδρών που έχει λάβει συν μία ακόμα (+1). Το κόμμα που αποφέρει το μεγαλύτερο αποτέλεσμα καταλαμβάνει την έδρα. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για κάθε έδρα ξεχωριστά, μέχρι να καλυφθούν όλες. Η μέθοδος αυτή ευνοεί κυρίως τα ισχυρά κόμματα που έχουν συγκεντρώσει περισσότερες ψήφους και κατ' επέκταση περισσότερες έδρες.

Σύστημα d' Hondt

Ο εκλογέας έχει την δυνατότητα να ψηφίσει με δύο τρόπους, (ανάλογα με τη χώρα που το εφαρμόζει), είτε με σύστημα δεσμευμένων συνδυασμών, όπου ψηφίζει μόνο το κόμμα της επιλογής του, (δεν έχει, όμως, λόγο σχετικά με το ποια πρόσωπα εκλέγονται), είτε έχει το δικαίωμα να ψηφίσει μόνο έναν υποψήφιο, αλλά η ψήφος υπολογίζεται για το κόμμα που τον προωθεί. Το εκλογικό μέτρο του συστήματος προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των ψήφων που συγκέντρωσε κάθε κόμμα προς τις έδρες που έχει καταλάβει συν μία (+1). Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι όλα τα υποψήφια κόμματα ξεκινούν από μηδέν (0) έδρες και αυτές αυξάνονται κάθε φορά που καταλαμβάνουν μία.

Όποιος συνδυασμός κόμματος έχει το μεγαλύτερο πηλίκιο καταλαμβάνει τη θέση. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρι να συμπληρωθούν όλες οι θέσεις. Σε κάποιες παραλλαγές του συστήματος υπάρχει εκλογικό όριο, δηλαδή ένα κόμμα δεν λαμβάνει θέσεις αν δεν υπερβαίνει κάποιο όριο, ακόμα και αν ξεπερνά το εκλογικό μέτρο. Σε μια άλλη μορφή του συστήματος, αυτό χρησιμοποιείται προκειμένου να μοιραστούν κάποιες έδρες αλλά όχι όλες. Ένας συγκεκριμένος αριθμός απ' αυτές δίνεται στο

πρώτο κόμμα, δηλαδή σ' αυτό που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους για έδρα. Οι υπόλοιπες διανέμονται αναλογικά σε όλα τα κόμματα (συμπεριλαμβανομένου και του πρώτου).

Το σύστημα του d' Hondt δημιουργήθηκε με βάση την ακόλουθη λογική. Στην περίπτωση που υπάρχει μια έδρα πρέπει να την πάρει το κόμμα με τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρχουν δύο έδρες τη δεύτερη πρέπει να τη πάρει το δεύτερο σε ψήφους κόμμα, εκτός αν το πρώτο έχει υπερδιπλάσιες ψήφους, οπότε τη λαμβάνει και πάλι αυτό.

Σύστημα Sainte-Lague

Αφού καταμετρηθούν όλες οι ψήφοι και είναι πλέον γνωστό πόσες ψήφους έχει λάβει η κάθε παράταξη, γίνεται ο καταμερισμός των εδρών με την ακόλουθη μέθοδο: Το εκλογικό μέτρο καθορίζεται με τη διαίρεση του συνολικού αριθμού ψήφων που έλαβε ένα κόμμα δια του αριθμού των εδρών που έχει καταλάβει το κόμμα μέχρι αυτή τη μέτρηση (όπως είναι φυσικό όλες οι παρατάξεις ξεκινούν από μηδέν έδρες). Αφού υπολογιστεί το εκλογικό μέτρο για όλα τα κόμματα, αυτό με το μεγαλύτερο πηλίκο την καταλαμβάνει. Η ίδια διαδικασία συμβαίνει για τη διανομή κάθε έδρας.

Ένας άλλος τρόπος υπολογισμού των αποτελεσμάτων της εκλογικής διαδικασίας με αυτό το σύστημα είναι να διαιρέσει κάποιος το άθροισμα των ψήφων ενός κόμματος διαδοχικά με τόσους φυσικούς αριθμούς (1,2,3 κτλ.) όσους χρειάζονται για να συμπληρωθεί ο αριθμός των συνολικών εδρών. Στη συνέχεια, τοποθετεί σε φθίνουσα σειρά τόσα πηλικά όσες και οι έδρες στο σύνολό τους. Το μικρότερο από αυτά τα πηλικά ονομάζεται κοινός διαιρέτης. Το πόσες έδρες θα καταλάβει κάθε συνδυασμός εξαρτάται από το πόσες φορές περιέχεται ο κοινός διαιρέτης στον αριθμό των ψήφων του. Εννοείται πως αυτή η τελευταία πράξη γίνεται μεταξύ των πηλίκων εκείνων που κατατάχθηκαν σε φθίνουσα σειρά και ήταν τόσα όσα και οι διαθέσιμες έδρες. Αυτός ο τρόπος μπορεί να εφαρμοσθεί και στο σύστημα d' Hondt, μόνο που αντί για γενικά φυσικούς αριθμούς χρησιμοποιούνται περιττοί αριθμοί (1,3,5 κτλ.).

Σύστημα Hare

Το σύστημα αυτό δεν αναφέρεται τόσο σε κόμματα καθώς οι ψηφοφόροι ψηφίζουν πρόσωπα και όχι παρατάξεις. Με αυτό τον τρόπο αδύναμοι υποψήφιοι δεν αποκτούν ισχύ με τη βοήθεια των δημοφιλών υποψηφίων του ίδιου κόμματος. Στο ψηφοδέλτιο ο εκλογέας ψηφίζει ένα μόνο υποψήφιο, αν και έχει το δικαίωμα να καταγράψει και άλλους υποψηφίους τοποθετώντας τους με σειρά προτίμησης, ανεξάρτητα από το κόμμα στο οποίο ανήκει ο καθένας. Έπειτα υπολογίζεται το εκλογικό μέτρο, που είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των ψήφων γενικά προς το σύνολο των εδρών.

Όσοι υποψήφιοι υπερβαίνουν το εκλογικό μέτρο, «δίνουν» τις επιπλέον ψήφους τους στον επόμενο κατά σειρά υποψήφιο με τις περισσότερες ψήφους. Αν αυτός συμπληρώσει το μέτρο λαμβάνει και αυτός έδρα, και μάλιστα αν το υπερβεί οι επιπλέον ψήφοι του μεταφέρονται στο υποψήφιο που τον διαδέχεται βαθμολογικά. Σε περίπτωση που, παρά την προσθήκη ψήφων ο υποψήφιος δεν συμπληρώνει το

εκλογικό μέτρο, τότε ο υποψήφιος με τις λιγότερες ψήφους αποκλείεται από τις εκλογές και οι ψήφοι μεταφέρονται σ' αυτόν με τις περισσότερες από τους εναπομείναντες υποψηφίους, προκειμένου να περάσει το μέτρο και να εκλεγεί. Με αυτό τον τρόπο καλύπτονται όλες οι έδρες.

Σύστημα Droop

Δημιουργήθηκε για να αντικαταστήσει το σύστημα Hare. Με το σύστημα αυτό εκλέγονται τόσοι υποψήφιοι όσες και οι διαθέσιμες έδρες. Το εκλογικό μέτρο προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των έγκυρων ψήφων προς το σύνολο των εδρών προσθέτοντας μία επιπλέον.

Σύστημα Imperiali

Το εκλογικό μέτρο καθορίζεται από τη διαίρεση του συνόλου των ψήφων δια του συνόλου του αριθμού των εδρών +2.

Σύστημα Hagenbach-Bischoff

Ομοιάζει με το σύστημα Droop, πολλές φορές τα ταυτίζουν. Ωστόσο υπάρχουν αρκετές διαφορές μεταξύ τους. Πρώτη και σημαντικότερη είναι η διαφοροποίηση των εκλογικών μέτρων. Το εκλογικό μέτρο του Hagenbach-Bischoff αποτελεί το πηλίκο του αθροίσματος των έγκυρων ψήφων προς το σύνολο των εδρών +1. Στο σύστημα Droop σε αυτό το πηλίκο προστίθεται μία μονάδα (+1) για τον υπολογισμό του εκλογικού μέτρου. Άλλη μία κρίσιμη διαφοροποίηση του συστήματος Hagenbach-Bischoff αποτελεί το γεγονός ότι εδώ υπάρχει πιθανότητα να εκλεγούν περισσότεροι υποψήφιοι από τις θέσεις που είναι διαθέσιμες, λόγω του χαμηλού εκλογικού μέτρου. Σε αυτές τις περιπτώσεις αυτοί που αποκλείονται από τη διαδικασία επιλέγονται με κλήρο.

Σύστημα Μοναδικής Μεταβιβαστής Ψήφου

Γενικά οι ψηφοφόροι σε αυτό το σύστημα ψηφίζουν πρόσωπα και όχι κόμματα. Ο εκλογέας τοποθετεί τους υποψηφίους με σειρά προτίμησης. Ο αριθμός των ονομάτων τα οποία ο εκλογέας έχει το δικαίωμα να καταγράψει στο ψηφοδέλτιο, διαφέρει από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας μπορούν να τοποθετούν όσους θέλουν. Όταν καταγράφουν μόνο ένα ή πολύ λίγους επικρατεί ο κίνδυνος εξάντλησης της ψήφου, δηλαδή από κάποιο σημείο και μετά να μην υπάρχουν άλλα καταγεγραμμένα άτομα στο ψηφοδέλτιο, προκειμένου να μεταφερθεί η ψήφος και έτσι χάνεται η ευκαιρία ο εκλογέας να επηρεάσει το αποτέλεσμα.

Όσον αφορά τον υπολογισμό του εκλογικού μέτρου εφαρμόζονται διαφορετικά συστήματα. Το πιο διαδεδομένο είναι αυτό του Droop, διότι δεν επιτρέπει την εκλογή περισσότερων υποψηφίων από το σύνολο των εδρών που διατίθενται. Όταν κάποιος υποψήφιος ξεπερνά το εκλογικό μέτρο, το περίσσειμα των ψήφων του μεταφέρεται στο επόμενο κατά σειρά προτίμησης υποψήφιο ανά ψηφοδέλτιο και όχι σε αυτόν που έχει λάβει τις περισσότερες ψήφους από τους εναπομείναντες υποψηφίους. Αν και πάλι κανείς δεν πληροί το εκλογικό μέτρο, τότε ο υποψήφιος με τις λιγότερες ψήφους

αποκλείεται και οι ψήφοι μεταφέρονται κατά τον ίδιο τρόπο, όπως με τον υποψήφιο που υπερέβει το μέτρο. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται μέχρι την συμπλήρωση όλων των θέσεων. Η καταμέτρηση των ψήφων διακόπτεται, αν οι θέσεις που απομένουν είναι τόσες, όσοι και οι υποψήφιοι που δεν έχουν ακόμα εκλεγεί. Τότε εκλέγονται όλοι ανεξάρτητα αν ξεπέρασαν το εκλογικό μέτρο ή όχι, προκειμένου να καλυφθούν όλες οι θέσεις. Το γεγονός ότι μεταφέρονται ψήφοι που περισσεύουν περιορίζει τις «χαμένες», δηλαδή τις αχρησιμοποίητες ψήφους.

Όταν δημιουργούνται κενά στη Βουλή από παραίτηση βουλευτών, αυτά συμπληρώνονται με ένα από τους παρακάτω τρόπους:

- (α) Εξετάζοντας τα ψηφοδέλτια των προγενέστερων εκλογών
- (β) Με σύγκλιση ενός σώματος από μέλη της Βουλής για το διορισμό κάποιου άλλου
- (γ) Με εκλογές, όπου θα επιλέξουν οι εκλογείς το νέο πρόσωπο
- (δ) Με την πρώτη επιλογή των εκλεγέντων που έχασαν την έδρα τους από τη λίστα των αντικαταστατών τους που κατέγραψαν όταν εκλέχθηκαν
- (ε) Με την εκλογή αυτού που στις προηγούμενες εκλογές είχε αποκλειστεί τελευταίος

Η αναλογικότητα του συστήματος έγκειται στο γεγονός ότι περιορίζεται ο αριθμός των ψηφοφόρων που υποστηρίζουν μικρά κόμματα με αποτέλεσμα να αντιπροσωπεύονται και αυτοί, λόγω της μεταφοράς ψήφων.

Σύστημα MH μεταβιβαστής ψήφου

Ο κάθε εκλογέας ψηφίζει ένα μόνο υποψήφιο και αυτοί που συγκεντρώνουν τις περισσότερες ψήφους εκλέγονται μέχρι να καλυφθούν οι έδρες.

Σύστημα Niemeyer (σύστημα μαθηματικής αναλογικής)

Για τον υπολογισμό των εδρών που δικαιούται κάθε συνδυασμός πολλαπλασιάζεται το άθροισμα των ψήφων κάθε κόμματος επί το συνολικό αριθμό των εδρών και στη συνέχεια το γινόμενο αυτό διαιρείται προς το συνολικό αριθμό των ψήφων όλων των κομμάτων. Οι τυχόν αδιάθετες έδρες παραχωρούνται στα κόμματα κατά τη σειρά των μεγαλύτερων υπολοίπων που προκύπτουν από την ίδια διαίρεση.

ΜΕΙΚΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Τα μεικτά συστήματα, τα οποία θα αναλυθούν στα μεταγενέστερα κεφάλαια, δημιουργήθηκαν σε μια προσπάθεια να περιοριστούν τα αρνητικά χαρακτηριστικά των δύο αμιγών εκλογικών συστημάτων και να τονιστούν τα πλεονεκτήματά τους. Αρκετές χώρες σήμερα χρησιμοποιούν μεικτά εκλογικά συστήματα, τα οποία αποφέρουν θετικά αποτελέσματα. Χαρακτηριστικό παραδείγμα αποτελεί η Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία και άλλες χώρες.

ΜΕΙΚΤΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

Η Μεικτή Αναλογική Εκπροσώπηση (ΜΑΕ), ή αλλιώς αναλογική ψηφοφορία με μεικτά μέλη (στα Αγγλικά **MMP**), είναι ένα σύστημα ψηφοφορίας, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά για εκλογή εκπροσώπων στη Γερμανική Βουλή - **Bundestag**, και το οποίο έχει γίνει αποδεκτό από πολλούς νομοθέτες σε όλο τον κόσμο.

Η ΜΑΕ είναι παρόμοια με άλλες μορφές της Αναλογικής Εκπροσώπησης (ΑΕ), στα Αγγλικά Proportional Representation (PR), δηλαδή θέτει ως στόχο ότι το γενικό σύνολο των μελών του κόμματος που θα εκλεγούν θα αντικατοπτρίζει το συνολικό ποσοστό των ψήφων τους οποίους το κόμμα έλαβε, διαφέρει όμως αφού συμπεριλαμβάνει μια σειρά από μέλη τα οποία εκλέγονται από τη γεωγραφική περιφέρεια και τα οποία αφαιρούνται από τα κομματικά σύνολα, διατηρώντας έτσι την αρχή της αναλογικότητας. Η ΜΑΕ είναι παρόμοια με το σύστημα Επιπρόσθετων Μελών το οποίο χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο με τη διαφορά ότι στο δεύτερο δεν υπάρχουν οι Πλεονάζουσες θέσεις ή θέσεις ισορροπίας (overhang seats), και έτσι το σύστημα δεν είναι απόλυτα αναλογικό.

Διαδικασία

Στα περισσότερα μοντέλα της ΜΑΕ ο ψηφοφόρος έχει δικαίωμα δύο ψήφων: ένα για τους τοπικούς υποψήφιους και ένα ψήφο για τα πολιτικά κόμματα. Στην αρχική της μορφή, στη Γερμανία (ήταν ακόμα σε ισχύ μέχρι τα 2010 από δύο κρατίδια της Γερμανίας), οι δύο ψήφοι συνδυάζονταν σε μια, έτσι ώστε η ψήφος για έναν εκπρόσωπο σήμαινε αυτόματα και δικαίωμα ψήφου για το κόμμα του. Τελικά όμως η Γερμανία προχώρησε στην επιλογή της διπλής ψηφοφορίας καθιστώντας έτσι τους τοπικούς βουλευτές πιο προσωπικά υπεύθυνους. Οι ψηφοφόροι μπορούν να επιλέξουν τους τοπικούς εκπροσώπους, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη το πολιτικό κόμμα, αφού η κομματική μερίδα του κοινοβουλίου καθορίζεται μόνο από την κομματική δεύτερη ψήφο. Στις εκλογές του 2005 στη Νέα Ζηλανδία, το 20% των τοπικών εκπροσώπων, είχαν εκλεγεί από τις τοπικές περιφέρειες, δίνοντας έτσι σε κάποιο κόμμα πλειοψηφία ψήφων. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια, ο εκπρόσωπος επιλέγεται χρησιμοποιώντας την απλή μέθοδο **first past the post** δηλαδή, ο υποψήφιος με τις περισσότερες ψήφους, έχει τη νίκη.

Τα περισσότερα εκλογικά συστήματα χρησιμοποιούν κομματικούς κατάλογους υποψηφίων βουλευτών για τη δεύτερη ψήφο. Ανάλογα με την περιφέρεια, ένας υποψήφιος μπορεί να συμμετάσχει στη λίστα τοπικών βουλευτών αλλά και σε κάποιο πολιτικό κόμμα (στη Νέα Ζηλανδία αναφέρεται ως διπλή υποψηφιότητα), ή μπορεί ακόμα να περιορίζεται μόνο σε μία από τις δύο λίστες. Εάν ο υποψήφιος παρουσιάζεται στη λίστα πολιτικού κόμματος και κερδίσει θέση στην εκλογική περιφέρεια το κόμμα δεν λαμβάνει δύο έδρες. Αντ' αυτού, διαγράφεται το όνομα του από τη κομματική λίστα και αντικαθίσταται από τον επόμενο υποψήφιο.

Στη Βαυαρία η δεύτερη ψηφοφορία δεν είναι απλώς για το κόμμα, αλλά για έναν από τους υποψηφίους στην περιφερειακή λίστα του κόμματος. Στη Βαυαρία χρησιμοποιούνται 7 περιφέρειες για το σκοπό αυτό. Η επιτροπή Jenkins στο Ηνωμένο Βασίλειο και η Νομική Υπηρεσία του Καναδά πρότειναν την ίδια μέθοδο ανοικτής λίστας.

Μέθοδοι υπολογισμού

Σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο (δηλαδή πάνω από το επίπεδο εκλογικής περιφέρειας) υπάρχουν διαφορετικές μέθοδοι υπολογισμού, αλλά η βασική αρχή της ΜΑΕ είναι ότι ο συνολικός αριθμός των εδρών, κατανέμεται στα κόμματα ανάλογα με το ποσοστό που έλαβε το κάθε κόμμα στη ψηφοφορία. Αυτό μπορεί να γίνει με τη μέθοδο του μεγαλύτερου υπόλοιπου ή τη μέθοδο του υψηλότερου μέσου όρου, (μέθοδοι D' Hondt ή Sainte-Laguë). Πάντα αφαιρείται από τον συνολικό αριθμό εδρών κάθε κόμματος ο αριθμός των εδρών που κέρδισε το κόμμα στις εκλογικές περιφέρειες, έτσι ώστε οι πρόσθετες έδρες που θα του παραχωρηθούν να είναι αντισταθμιστικές (top-up). Εάν ένα κόμμα κερδίσει περισσότερες περιφερειακές (FPTP) έδρες από αυτές που του αναλογούν βάσει του ποσοστού της κομματικής ψηφοφορίας τις διατηρεί. Αυτές οι Πλεονάζουσες έδρες λαμβάνονται υπόψη στην αποκατάσταση της πλήρους αναλογικότητας. Στα περισσότερα Γερμανικά κρατίδια, αλλά όχι ομοσπονδιακά (μέχρι τις ομοσπονδιακές εκλογές του 2013), «Έδρες Ισορροπίας» προστίθενται για να αντισταθμίσουν τις Πλεονάζουσες Έδρες για την επίτευξη πλήρους αναλογικότητας. Στις τελευταίες εκλογές στη Σκωτία, η μέθοδος του υψηλότερου μέσου όρου οδήγησε σε μια κυβέρνηση πλειοψηφίας για το Εθνικό Κόμμα με μόνο το 44 % των κομματικών ψήφων.

Πλεονάζουσες έδρες

Όταν ένα κόμμα κερδίσει περισσότερες περιφερειακές έδρες (FPTP) απ' ότι προκαθορίζει το κομματικό του ποσοστό δημιουργούνται Πλεονάζουσες Έδρες. Τόσο στη Γερμανική Βουλή όσο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Νέας Ζηλανδίας όλα τα εκλεγμένα τα μέλη μπορούν να κρατήσουν τις θέσεις τους. Για παράδειγμα στη Νέα Ζηλανδία στις εκλογές του 2008 το Κόμμα Μαορί κέρδισε 2,4 % των κομματικών ψήφων που θα τους επέτρεπε μόνο 3 έδρες στη Βουλή, αλλά κέρδισε 5 απευθείας περιφερειακές έδρες (FPTP), δημιουργώντας έτσι δύο Πλεονάζουσες Έδρες, με αποτέλεσμα η Βουλή να έχει 122 μέλη. Εάν οι κομματικοί ψήφοι του Μαορί, ήταν σε καλύτερη αναλογία με τις θέσεις της εκλογικής περιφέρειας τότε θα είχε 120 μέλη.

Στα περισσότερα γερμανικά κρατίδια, τα άλλα κόμματα λαμβάνουν επιπλέον έδρες (Έδρες Ισορροπίας) για να υπάρχει πλήρης αναλογικότητα. Για παράδειγμα, στο επαρχιακό κοινοβούλιο (Landtag) της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας αντί των συνηθισμένων αντισταθμιστικών θέσεων (50%), επί το πλείστον μόνο το 29 % αυτών χρησιμοποιούνται εκτός από την περίπτωση στην οποία χρειάζονται περισσότερες θέσεις για την εξισορρόπηση των Πλεοναζόντων Εδρών. Εάν ένα κόμμα κερδίσει περισσότερες τοπικές έδρες από όσες δικαιολογεί το ποσοστό της συνολικής ψηφοφορίας, το μέγεθος του κοινοβουλίου αυξάνεται έτσι ώστε το συνολικό αποτέλεσμα να είναι απολύτως ανάλογο με τις ψήφους, έτσι τα άλλα κόμματα λαμβάνουν επιπλέον έδρες για να επιτευχθεί αυτό.

Εκλογικό όριο

Όπως και σε πολλά αναλογικά συστήματα, τα περισσότερα μοντέλα ΜΑΕ, προϋποθέτουν ότι ένα πολιτικό κόμμα πρέπει να κερδίσει ένα συγκεκριμένο ποσοστό από το συνολικό ποσοστό των κομματικών ψήφων αλλιώς κανένας υποψήφιος του δεν εκλέγεται. Οι υποψήφιοι όμως που έχουν κερδίσει μια εκλογική περιφέρεια παίρνουν την έδρα τους. Στη Νέα Ζηλανδία το όριο είναι 5%, στη Βολιβία 3%, στη Γερμανία, 5% για τις εκλογές για το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο και τα περισσότερα κρατικά κοινοβούλια. Στη Γερμανία, ένα κόμμα μπορεί επίσης να διεκδικήσει θέσεις με το κομματικό του ποσοστό αν έχει κερδίσει τουλάχιστον τρεις έδρες εκλογικής περιφέρειας, ενώ στη Νέα Ζηλανδία μόνο μια. Ένα άλλο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Γερμανικού συστήματος είναι το σύστημα των δεσμευμένων εδρών που επικρατεί στις πολυεδρικές περιφέρειες.

ΤΑΚΤΙΚΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Ξεπερνώντας το ελάχιστο όριο

Σε συστήματα με ένα κατώτατο όριο η τακτική ψηφοφορία για ένα μικρό κόμμα που αναμένεται να κυμαίνεται κοντά ή λίγο κάτω από το κατώτατο όριο είναι σύνηθες φαινόμενο. Κάποιοι ψηφοφόροι μπορεί να φοβούνται ότι ένα μικρό κόμμα θα βρίσκεται κάτω από το όριο, και ότι αυτό, θα αποδυναμώσει το μεγαλύτερο πολιτικό στρατόπεδο στο οποίο ανήκει το κόμμα.

Για παράδειγμα, το Γερμανικό μέτρια δεξιό Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα (FDP), έχει συχνά λάβει ψήφους από τους ψηφοφόρους του μεγαλύτερου κόμματος, Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης (CDU), επειδή φοβούνταν ότι αν το FDP λάβει λιγότερο από το 5% των ψήφων, το CDU δεν θα έχει κοινοβουλευτικούς συμμάχους και δεν θα είναι σε θέση να σχηματίσει κυβέρνηση χωρίς αυτούς.

Αυτή η τακτική ψηφοφορία διασφαλίζει το διασκορπισμό λιγότερων ψήφων, το κόστος όμως το επωμίζεται η CDU αφού η FDP τελικά λαμβάνει περισσότερες έδρες απ' ό,τι θα προτιμούσαν οι ψηφοφόροι της CDU.

Ομοίως, στη Νέα Ζηλανδία, ορισμένοι ψηφοφόροι μεγαλύτερων κομμάτων έχουν ψηφίσει ένα υποψήφιο μικρότερου κόμματος στην τοπική ψηφοφορία για να

δικαιούται το κόμμα έδρες βάσει του κομματικού του ποσοστού. Αυτό συνέβη στη Νέα Ζηλανδία το 2008 και το 2011, όταν ψηφοφόροι του Εθνικού Κόμματος έδωσαν την τοπική ψήφο τους στο Κόμμα ACT. Σε αυτή την περίπτωση η τακτική διατήρησε κάποια αναλογικότητα ξεπερνώντας το κατώτατο όριο του 5%, όμως λειτουργεί κατά της προτίμησης του κοινού δίδοντας περισσότερες έδρες σε μικρότερα κόμματα, ενώ μεγαλύτερα κόμματα με μεγαλύτερα ποσοστά ψήφων μπορεί να μην πάρουν καμία έδρα.

Αυτό συνέβη το 2008 όταν στο ACT απονεμήθηκαν μόνο 5 έδρες με το 3,7% των ψήφων, ενώ το κόμμα Νέα Ζηλανδία Πρώτα με 4,1% των ψήφων έμεινε εκτός Βουλής. Ως αποτέλεσμα τον Αύγουστο του 2012, η Εκλογική Επιτροπή επανεξέτασε το σύστημα AEMM και συνέστησε την κατάργηση του κατώτατου ορίου εκλογών, δηλαδή όταν ένα κόμμα κερδίζει μια περιφερειακή θέση στο εκλογικό σώμα, αλλά δεν ξεπερνά το όριο του 5% (η ίδια έκθεση συνιστά τη μείωση στο 4%) απονέμεται μόνο αυτή η έδρα στο εκλογικό σώμα.

Διαπλοκή

Όσο αφορά τακτικές ψηφοφορίας, η ψήφος για την εκλογή τοπικού αντιπροσώπου είναι μικρότερης σημασίας από τη ψήφο κόμματος για το καθορισμό του τελικού αποτελέσματος της ψηφοφορίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις ωστόσο, ένα πολιτικό κόμμα μπορεί να είναι βέβαιο για τις έδρες που θα έχει στις περιφερειακές εκλογές, χωρίς να αναμένει ότι θα του δοθούν επιπλέον Πλεονάζοντες Έδρες.

Έτσι πιθανόν κάποιοι ψηφοφόροι να επιδιώξουν διπλή εκπροσώπηση ψηφίζοντας τακτικά για κάποιο άλλο κόμμα στις περιφερειακές εκλογές μια και το κόμμα τους δεν χρειάζεται τη ψήφο τους. Η τακτική αυτή είναι λιγότερο αποτελεσματική στα καλά μοντέλα MAE με αρκετές επιπλέον έδρες (50% στα περισσότερα Γερμανικά κρατίδια και 42.5% στη βουλή αντιπροσώπων της Νέας Ζηλανδίας) ή και σε αυτά όπου επικρατούν οι «έδρες ισορροπίας», αφού επιτρέπουν τη διατήρηση πλήρους αναλογικότητας ακόμη και όταν ένα κόμμα κερδίζει υπεράριθμες έδρες στην εκλογική περιφέρεια.

Το παράδειγμα της Αλβανίας

Στις εκλογές του 2005, τα δύο κύρια κόμματα δεν ανέμεναν καμία επιπλέον Έδρα, και ενθάρρυναν τους ψηφοφόρους τους να δώσουν την κομματική ψήφο τους σε συμμαχικά μικρότερα κόμματα. Οι μεγάλες διαστάσεις που έλαβε το φαινόμενο αυτό οδήγησε στη πλήρη αλλοίωση της λειτουργίας του μοντέλου. Το παράδοξο διαπιστώθηκε όταν από τα μέρη που λάμβαναν έδρες λίστας, εκλέγει μόνο ένα τοπικό μέλος.

Ψευδοσυμματοχές

Τα πολιτικά κόμματα μπορούν να καταχραστούν επίσης το σύστημα με τη διάσπαση του κόμματός τους σε δύο, εάν αυτό επιτρέπεται από την εκλογική νομοθεσία. Το ένα μέρος του κόμματος διεκδικεί τις περιφερειακές έδρες και το άλλο τις κομματικές. Αυτό καθίσταται πολύ ευκολότερο όταν οι ψηφοφόροι έχουν τη δυνατότητα για

ξεχωριστή ονομαστική και κομματική ψήφο. Η τακτική αυτή οδηγεί σε Πλεονάζουσες Έδρες. Τα δύο συνδεδεμένα κόμματα μπορούν να συντονίσουν την εκστρατεία τους και να συνεργάζονται εντός της νομοθεσίας, ενώ παράλληλα παραμένουν ξεχωριστές οντότητες, δίνοντας τους έτσι και διάφορα άλλα πλεονεκτήματα σε δευτερεύοντες τομείς όπως για παράδειγμα η χρηματοδότηση κομμάτων.

Το παράδειγμα Ιταλίας

Στις Ιταλικές εκλογές του 2001, μια από τις δύο κυριότερες συμμαχίες, η Συμμαχία της Ελευθερίας, η οποία ήταν αντίθετη με το σύστημα Scorporo (μια εναλλακτική εκδοχή της ΜΑΕ) συνέδεσε πολλούς από τους υποψηφίους περιφέρειας με μια λίστα κραχτών, (liste Civetta) στο κομματικό μέρος, με το όνομα Abolizione Scorporo. Σε μια αμυντική κίνηση ο συνασπισμός Olive Tree, υποχρεώθηκε να προχωρήσει σε αντίστοιχο βήμα, με το όνομα Paese Nuovo. Τα δύο κόμματα γνώριζαν ότι οι έδρες περιφέρειας που θα κέρδιζε κάθε συμμαχία δεν θα μειώναν τον αριθμό των αναλογικών εδρών που θα έπαιρναν βάσει του κομματικού ποσοστού τους.

Μεταξύ τους, οι δύο λίστες κρατών κέρδισαν 360 από τις 475 έδρες στις εκλογικές περιφέρειες, περισσότερες από το ήμισυ του συνόλου των 630 θέσεων, παρά το γεγονός ότι τα δύο κόμματα πήραν λιγότερο από το 0,2% του εθνικού ανάλογου τμήματος της ψηφοφορίας. Στη περίπτωση της Forza Italia (μέρος της Συμμαχίας της Ελευθερίας), η τακτική ήταν τόσο επιτυχής που δεν είχαν αρκετούς υποψηφίους στην κομματική λίστα (το αναλογικό μέρος) για να λάβουν όσες θέσεις στην πραγματικότητα κέρδισαν, χάνοντας έτσι 12 έδρες.

Το παράδειγμα Βενεζουέλας

Στη Βενεζουέλα έχει χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν ως εκλογικό σύστημα η ΜΑΕ. Η τακτική αυτή προήλθε από τον κυβερνήτη της αντιπολίτευσης Yaracuy και στη συνέχεια εγκρίθηκε από τα κόμματα στήριξης Τσάβες. Όμως μετά από διάφορα προβλήματα που προήλθαν από την τακτική της πολλαπλής συμμετοχής τα οποία κατάφεραν να ξεπεράσουν τις νομικές και συνταγματικές προκλήσεις, η Βενεζουέλα επανέφερε τελικά την παράλληλη ψήφο.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Το **Σύστημα Πρόσθετων Μελών (ΣΠΜ - Additional Member System AMS)** είναι ο όρος που χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο για το σύστημα ψηφοφορίας που χρησιμοποιείται στη Σκωτία, την Ουαλία και τη Συνέλευση του Λονδίνου.

Το **ΣΠΜ** κάποιες φορές συγγέεται με το σύστημα **ΜΑΕ** ή το **Παράλληλο** σύστημα ψηφοφορίας, που είναι ένα ημι-αναλογικό εκλογικό σύστημα. Όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, και στις δύο περιπτώσεις, ορισμένοι εκπρόσωποι εκλέγονται από ένα ενιαίο νικητή στις γεωγραφικές εκλογικές περιφέρειες και άλλοι εκλέγονται βάσει αναλογικής εκπροσώπησης από μια ευρύτερη περιοχή, συνήθως με κομματικές λίστες.

Οι ψηφοφόροι έχουν συνήθως δύο ψηφοφορίες, μια για το κόμμα και μια για τον υποψήφιο σε μια εκλογική περιφέρεια, ακόμη και αν μερικές φορές οι δύο ψήφοι συνδυάζονται. Οι εκπρόσωποι περιφέρειας συνήθως εκλέγονται με τη μέθοδο του απλού νικητή (**FPTP**). Οι κομματικοί εκπρόσωποι εκλέγονται από τη ψήφο κόμματος, όπου οι εκλογείς ψηφίζουν για ένα πολιτικό κόμμα και όχι για συγκεκριμένο υποψήφιο. Τα συγκεκριμένα άτομα που επιλέγονται προέρχονται από καταλόγους που καταρτίζονται από τα πολιτικά κόμματα πριν από τις εκλογές, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Οι διαφορές μεταξύ των δύο αυτών συστημάτων και του **Συστήματος Πρόσθετων μελών** έχουν ως εξής:

1. Στο πλαίσιο της **ΜΑΕ**, στόχος είναι είτε για το σύνολο των εκπροσώπων του κόμματος - συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων στην εκλογική περιφέρεια - να είναι ανάλογος με το ποσοστό των ψήφων του κόμματος ή για την κατανομή επιπλέον εδρών για το κόμμα προκειμένου να αντισταθμίσουν το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος του δυσανάλογου αποτελέσματος στις εκλογικές περιφέρειες. Η ψηφοφορία κόμματος καθορίζει τον αναλογικό αριθμό των εκπροσώπων του κόμματος στη συνέλευση, δημιουργώντας έτσι μια απόλυτα αναλογική εκπροσώπηση. Αυτό δεν ισχύει στο ημι-αναλογικό σύστημα της παράλληλης ψήφου. Το **Σύστημα Πρόσθετων Μελών** είναι σχεδόν το ίδιο, με την **ΜΑΕ** με τη διαφορά ότι δεν υπάρχουν έδρες πλεονάσματος ή ισορροπίας σε περιπτώσεις όπου ένα κόμμα παίρνει περισσότερες έδρες από ότι η ψηφοφορία του κόμματος επιτρέπει, και έτσι δεν είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ένα εντελώς αναλογικό σύστημα.
2. Στο **Παράλληλο Σύστημα** ψηφοφορίας (ή το Σύστημα Αναπληρωματικού Μέλους - Supplementary Member System- **SUP**), οι έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των κομμάτων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν έδρες της εκλογικής περιφέρειας τις οποίες έχει κερδίσει το κόμμα. Σύμφωνα με ορισμένες απόψεις, αυτά τα συστήματα δεν είναι επομένως εκλογικές μέθοδοι, αλλά δύο παράλληλα συστήματα για ταυτόχρονες, χωριστές εκλογές. Επίσης, εν αντιθέσει με την **ΜΑΕ**, η αναλογική κατανομή των κομματικών εδρών υπολογίζεται πάνω στο σύνολο των κομματικών εδρών μόνο, και όχι για όλες τις έδρες.

Μέθοδος Υπολογισμού ΣΠΜ

Σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο (δηλαδή πέραν του επιπέδου της εκλογικής περιφέρειας) έχουν χρησιμοποιηθεί πολλές διαφορετικές μέθοδοι υπολογισμού:

Στο Σκωτσέζικο μοντέλο του **ΣΠΜ**, οι έδρες των περιφερειών διαιρούνται με τη μέθοδο D'Hondt. Ωστόσο, ο αριθμός των θέσεων που έχουν ήδη κερδηθεί στις τοπικές εκλογικές λαμβάνεται υπόψη στους υπολογισμούς για τις έδρες κομματικής λίστας, ενώ λαμβάνεται υπόψη ο πρώτος μέσος όρος για κάθε πολιτικό μέρος ακολουθώντας τον αριθμό των κερδισμένων **FPTP** εδρών.

Στο ιταλικό μοντέλο **ΣΠΜ**, το οποίο χρησιμοποιείτο από το 1993-2005, για κάθε κερδισμένη εκλογική έδρα από κάθε πολιτικό κόμμα, ο συνολικός αριθμός ψήφων του κόμματος μειωνόταν από τον δεύτερο σε κατάταξη εξελεγμένο υποψήφιο, με τον όρο ότι η μείωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ύψους των 25% του συνολικού αριθμού ψήφων, ή των ψήφων που έλαβε ο εξελεγμένος υποψήφιος. Η επιλογή γίνεται με το μικρότερο ποσοστό.

Κατώτατα Όρια

Όπως και σε πολλά συστήματα που περιέχουν ή βασίζονται σε καταλόγους εκπροσώπησης των κομμάτων, σε κάποια μοντέλα **ΣΠΜ**, ένα κόμμα πρέπει να εξασφαλίσει τουλάχιστον ένα ορισμένο ποσοστό του συνόλου των ψήφων αλλιώς δεν κερδίζει έδρες. Οι υποψήφιοι βέβαια που έχουν κερδίσει σε μια εκλογική περιφέρεια εξακολουθούν να κατέχουν την έδρα τους. Στο Ηνωμένο Βασίλειο σε όλες σχεδόν τις εκλογές δεν υπάρχουν όρια, εκτός του «αποτελεσματικού ορίου» τα οποία είναι συνυφασμένα με την περιφερειακή διάρθρωση. Ωστόσο, οι εκλογές για τη Συνέλευση του Λονδίνου έχουν ένα όριο του 5%, το οποίο έχει κατά καιρούς στερήσει έδρες σε διάφορα κόμματα.

Ψευδοσυμμετοχές

Όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, τέτοιες τακτικές αποτελούν τεχνάσματα για την αναστάτωση των μηχανισμών προσαρμογής που περιέχονται στο αναλογικό μέρος του **ΣΠΜ**, ώστε να δημιουργούν εκ των γεγονότων παράλληλη ψηφοφορία.

Τέτοιες ψευδοσυμμετοχές δεν χρησιμοποιούνται στη Σκωτία, Ουαλία ή άλλες χώρες όπου χρησιμοποιούνται τα μοντέλα **ΣΠΜ**, στα οποία οι ψηφοφόροι επιλέγουν υποψηφίους από εγκαθιδρυμένα πολιτικά κόμματα. Στις Σκωτσέζικες εκλογές του 2007, το Εργατικό Κόμμα δεν παρουσίασε υποψηφίους στο κατάλογο της Γλασκώβης, Δυτικά της Σκωτίας, και της Κεντρικής Σκωτίας. Η εκλογική τους δύναμη στις δύο προηγούμενες εκλογές δεν ήταν αρκετή ώστε να δημιουργηθεί λίστα τοπικών εκπροσώπων. Αντ' αυτού προτάθηκε η στήριξη υποψηφίων του Coop Party, αφού στο παρελθόν το Coop Party είχε επιλέξει να μην προωθήσει υποψηφίους αλλά να προωθήσει συγκεκριμένους υποψηφίους του Εργατικού Κόμματος. Ωστόσο, η Εκλογική Επιτροπή έκρινε ότι το Coop Party ήταν εξαρτημένο από το Εργατικό Κόμμα και έτσι δεν μπορούσαν να θεωρηθούν σαν διαφορετικές νομικές οντότητες.

Αντίθετα στην Ουαλία και τις εκλογές της Γενικής Συνέλευσης το 2007, το Forward Wales παρέταξε τους υποψηφίους του ως ανεξάρτητους, σε μια προσπάθεια διεκδίκησης κομματικών εδρών, τις οποίες δεν θα δικαιούνταν εάν οι υποψήφιοι εκλέγονταν στις τοπικές εκλογές. Ωστόσο, το τέχνασμα απέτυχε διότι οι “ανεξάρτητοι υποψήφιοι” απέτυχαν να εκλεγούν και έτσι το κόμμα δεν έλαβε πλεονάζουσες έδρες .

Οι ψευδοσυμμετοχές είναι σε τελική ανάλυση ένα αναποτελεσματικό εργαλείο στα περισσότερα μοντέλα ΜΑΕ αφού η αναλογική ψηφοφορία του κόμματος είναι ο μοναδικός παράγοντας για τον καθορισμό της τελικής κατανομής εδρών των εκλογών, διότι οι πλεονάζουσες έδρες αντισταθμίζουν αυτόματα τα όποια κέρδη εδρών από τυχόν ψευδοσυμμετοχές.

Κριτική

Τα μικρότερα κομματικά σύνολα είναι πιθανό με τα αντισταθμιστικά συστήματα όπως το ΣΠΜ να κερδίσουν ένα μεγαλύτερο αριθμό εδρών, δίνοντας έτσι μεγαλύτερη πολιτική δύναμη στους αρχηγούς των κομμάτων σε βάρος των περιφερειακών άμεσα εξελεγμένων αντιπροσώπων, εκτός εάν τα πρόσθετα μέλη εκλέγονται από ανοικτούς περιφερειακούς καταλόγους. Με τους κλειστούς καταλόγους κομμάτων (δηλαδή καταλόγους που καταρτίζονται εσωκομματικά), οι υποψήφιοι είναι εύκολο να γίνουν υποχείρια των κομματικών ηγετών.

Επίσης υπάρχει πάντοτε η περίπτωση επηρεασμού της επιλογής των υποψηφίων των πολύ μικρών κομμάτων από τα μεγαλύτερα κόμματα.

Αν για διάφορους λόγους δεν προταθούν οι πιο ικανοί υποψήφιοι, ή εάν τα ΜΜΕ προβάλλουν για δικούς τους λόγους συγκεκριμένους υποψηφίους, τα μεγαλύτερα κόμματα είναι πιθανό να κερδίσουν ένα μικρότερο αναλογικό αριθμό θέσεων στις εκλογές, έτσι ώστε τα κυβερνώντα κόμματα να καταλήξουν να μην έχουν απόλυτη πλειοψηφία. Αυτό οδηγεί στο σύνηθες φαινόμενο των κομματικών συνεργασιών κάποτε με επιθυμητά αποτελέσματα αλλά κάποτε με προβλήματα στη διακυβέρνηση μιας χώρας.

Κατανόηση του ψηφοφόρου

Αρκετοί Βρετανοί αναλυτές υποστήριζαν ότι το ΣΠΜ στην αρχική του μορφή με τα δύο ξεχωριστά ψηφοδέλτια, ήταν δυσνόητο για τουλάχιστον το 28% των ψηφοφόρων πολλοί από τους οποίους είχαν πιστέψει ότι η περιφερειακή ψήφος έπρεπε να είναι η πρώτη τους προτίμηση και η κομματική ψήφος η δεύτερη. Κατόπιν σχετικής μελέτης η Βρετανική κυβέρνηση προχώρησε το 2007 στο συνδυασμό των δύο ψηφοδελτίων σε ένα, με τους κομματικούς υποψηφίους στα αριστερά και τους τοπικούς περιφέρειας στα δεξιά βελτιώνοντας έτσι σημαντικά το σύστημα.

Τακτικισμοί στη ψηφοφορία

Κατά την προεκλογική περίοδο του 2007 στη Σκωτία, το Εργατικό Κόμμα θέλησε να μην παρουσιάσει κομματικούς υποψηφίους στους καταλόγους της Γλασκώβης και των περιφερειών της Δυτικής και Κεντρικής Σκωτίας, αφού στις δύο προηγούμενες

εκλογές είχε αποτύχει. Αντ' αυτού προτάθηκε η στήριξη των υποψηφίων του Coop Party με το οποίο υπήρχε και στο παρελθόν συνεργασία. Ωστόσο, η Εκλογική Επιτροπή επενέβη κρίνοντας ότι τα δύο κόμματα δεν μπορούσαν να θεωρηθούν σαν διαφορετικές νομικές οντότητες και απέτρεψε αυτή την προσπάθεια διαπλοκής.

ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ασκεί εκτελεστική εξουσία μαζί με το εντεκαμελές Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο ορίζει. (Οι Τουρκοκύπριοι από το 1963 αρνούνται τη συμμετοχή τους στην κυβέρνηση).

Η Νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τα μέλη της οποίας εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία με σύστημα απλής αναλογικής για περίοδο πέντε ετών. Η Βουλή των Αντιπροσώπων περιλαμβάνει 80 έδρες (56 για τους Ελληνοκύπριους και 24 για τους Τουρκοκύπριους - οι 24 έδρες παραμένουν κενές). Παράλληλα υπάρχουν τρεις παρατηρητές από τις Θρησκευτικές Ομάδες των Μαρωνιτών, Λατίνων και Αρμενίων. Στην Κυπριακή Δημοκρατία το νομοθετικό όργανο, δεν έχει εκτελεστική εξουσία και υπάρχει σαφής διαχωρισμός των δύο εξουσιών. Η σύνθεση της Βουλής δεν επηρεάζει συνταγματικά την εκτελεστική εξουσία αφού ο πρόεδρος και το Υπουργικό Συμβούλιο δεν απαιτείται να έχουν κοινοβουλευτική στήριξη και πλειοψηφία αφού ψηφίζεται απευθείας από το λαό.

Το σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ορίζει συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα ούτε καθορίζει τις εκλογικές περιφέρειες. Οι σχετικές ρυθμίσεις γίνονται με νόμο ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή. Μέχρι το 1979 ίσχυε το πλειοψηφικό σύστημα, το οποίο αντικαταστάθηκε αρχικά από το σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής (Νόμος 72 του 1979) και αργότερα από ένα σύστημα που προσομοιάζει στην απλή αναλογική (Νόμος 11(I) του 1996), αφού το πλειοψηφικό δεν εξασφάλιζε την αντιπροσώπευση της μειοψηφίας και οδηγούσε σε άδικη και άνιση κατανομή των εδρών, μη συναρτώμενη με την πραγματική δύναμη των κομμάτων.

Σύμφωνα με το υφιστάμενο σύστημα, κάθε κόμμα το οποίο εξασφαλίζει το εκλογικό μέτρο, δηλαδή ποσοστό μεγαλύτερο από το 1/56 των έγκυρων ψήφων αποκτά δικαίωμα συμμετοχής στην κατανομή των βουλευτικών εδρών. Ο κάθε ψηφοφόρος έχει δικαίωμα να δώσει την ψήφο του σε ένα κόμμα ή να εκδηλώσει προτίμηση προς συγκεκριμένους υποψηφίους (ενός μόνο κόμματος) σημειώνοντας την επιλογή του στο όνομα τους.

Ο αριθμός των εδρών ανά επαρχία προκύπτει από την διαίρεση του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων στην επαρχία διά του αριθμού του συνόλου των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων που αντιστοιχεί στο 1/56 του συνόλου των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων.

Αφού γίνει η καταμέτρηση των ψήφων ανά περιφέρεια και αφού αφαιρεθούν τα άκυρα και λευκά ψηφοδέλτια, διαιρείται ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων διά του αριθμού των εδρών της. Το πηλίκο (χωρίς το κλάσμα) αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Κατά τον τρόπο αυτό καθορίζεται το εκλογικό μέτρο, δηλαδή, ο αριθμός ψήφων που αντιστοιχεί σε κάθε έδρα. Επομένως συνεπάγεται ότι το εκλογικό μέτρο στην πρώτη κατανομή δεν είναι ακριβώς το ίδιο ανά επαρχία.

Πρώτη Κατανομή εδρών

Για την πρώτη κατανομή εδρών, σε κάθε επαρχία διαιρούμε το σύνολο των ψήφων κάθε κόμματος διά του εκλογικού μέτρου για να καθορισθεί ο αριθμός υποψηφίων του που εκλέγονται. Για παράδειγμα, το 1996, στη Λευκωσία, αναλογούσαν στο ΔΗΣΥ $46935/6473=7,25$ έδρες. Εξασφαλίζει δηλαδή, 7 έδρες στην πρώτη κατανομή και έχει αχρησιμοποίητο υπόλοιπο $46935-(6473 \times 7)=1624$ ψήφους.

Η ίδια διαδικασία θα γίνει για το κόμμα σε όλες τις περιφέρειες και στη συνέχεια για όλα τα άλλα κόμματα, για όλες τις περιφέρειες και θα ολοκληρωθεί η πρώτη κατανομή.

Το γεγονός ότι από τη διαίρεση των ψήφων κάθε κόμματος διά του εκλογικού μέτρου προκύπτει κλάσμα έδρας (στο πιο πάνω παράδειγμα έχουμε 0,25 για το ΔΗΣΥ στη Λευκωσία), σημαίνει ότι υπόλοιπο εδρών απομένουν για τον επόμενο γύρο κατανομής. Το 1996 είχαμε υπόλοιπο 16 έδρες (ποσοστό 28,6% του συνόλου).

Δεύτερη Κατανομή εδρών

Προς το σκοπό διαμερισμού των εδρών αυτών γίνεται δεύτερη κατανομή. Αυτό επιτυγχάνεται με την ακόλουθη διαδικασία: Τα υπόλοιπα των κομμάτων που εξασφάλισαν ποσοστό πέραν του $1/56$ των ψήφων ή των συνασπισμών δύο κομμάτων που πήραν πάνω από 10%, σε παγκύπριο επίπεδο προστίθενται.

Για παράδειγμα, στην περίπτωση του 1996, δικαίωμα για τη δεύτερη κατανομή είχαν το ΑΚΕΛ, ο συνασπισμός ΔΗΣΥ-Φιλελευθέρων, το ΔΗΚΟ, η ΕΔΕΚ και το ΚΕΔ, των οποίων τα υπόλοιπα των ψήφων ήσαν συνολικά 91694. Διαιρώντας τον αριθμό αυτό με τις έδρες που απέμειναν (16) καθορίζεται το εκλογικό μέτρο της δεύτερης κατανομής, το οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί στη νέα κατανομή. Απ' αυτό προκύπτει ο αριθμός 5731, με τον οποίο θα διαιρεθεί το σύνολο των αχρησιμοποίητων ψήφων κάθε κόμματος. Το 1996 είχαμε το ακόλουθο αποτέλεσμα:

$$\text{ΑΚΕΛ} = 3,02 \quad \text{ΔΗΣΥ} = 3,82 \quad \text{ΔΗΚΟ} = 3,80 \quad \text{ΕΔΕΚ} = 2,98 \quad \text{ΚΕΔ} = 2,37$$

Το ακέραιο τμήμα του αποτελέσματος δείχνει τον αριθμό εδρών που παίρνει το κάθε κόμμα στη φάση αυτή της κατανομής.

Έτσι από τις 16 έδρες κατανέμονται $3+3+3+2+2=13$ και απομένουν 3 για την τελική φάση η οποία θα γίνει με βάση το πιο μεγάλο κλάσμα από την πιο πάνω διαίρεση. Η πρώτη έδρα καταλήγει στην ΕΔΕΚ (0.98), η δεύτερη στο ΔΗΣΥ (0.82) και η τρίτη στο ΔΗΚΟ (0.80). Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή ενός κόμματος στην τρίτη κατανομή είναι δυνατή μόνο αν αυτό έχει πάρει πάνω από $2/56$ των ψήφων σε παγκύπρια βάση (3.6%). Συνεπώς κόμματα με παγκύπρια εκλογική δύναμη μέχρι και 3.6% αντιπροσωπεύονται μόνο με ένα βουλευτή (για αυτό λέμε σχεδόν απλή αναλογική).

Η σειρά που ακολουθείται για την πρώτη κατανομή των εδρών ξεκινά με το κόμμα που έχει τις πιο πολλές ψήφους στην περιφέρεια και συνεχίζει με το επόμενο πιο ισχυρό και ούτω καθεξής.

Σε ότι αφορά τους υποψήφιους κάθε κόμματος, εκλέγονται με τη σειρά αυτοί που έχουν τους πιο πολλούς σταυρούς προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας με βάση τη σειρά στο ψηφοδέλτιο.

Η δεύτερη κατανομή αρχίζει από το κόμμα με το πιο μεγάλο υπόλοιπο ψήφων (παγκύπριο άθροισμα) το οποίο παίρνει την πρώτη του έδρα στη περιφέρεια με το πιο ψηλό υπόλοιπο αχρησιμοποίητων ψήφων και στη συνέχεια μεταβαίνει διαδοχικά στις επόμενες μέχρι να συμπληρώσει τον αριθμό εδρών που δικαιούται. Σε περίπτωση που συναντά περιφέρεια χωρίς υπόλοιπο εδρών, μεταβαίνει στην αμέσως επόμενη.

Στην τελική φάση (λεγόμενη τρίτη κατανομή) ακολουθείται η ίδια σειρά.

Εκλογή Βουλευτών

Οι βουλευτές εκλέγονται από τις λίστες των κομμάτων ή από τους ανεξάρτητους. Στις λίστες των κομμάτων οι υποψήφιοι μπαίνουν με αλφαβητική σειρά. Ο αρχηγός κόμματος στην περιφέρειά που κατέρχεται ως υποψήφιος τίθεται επικεφαλής και δεν χρειάζεται σταυρό προτίμησης. Εάν στη συγκεκριμένη περιφέρεια ο συνδυασμός εκλέξει βουλευτή, εκλέγεται απευθείας ο επικεφαλής. Επικεφαλής μπορεί να είναι και άλλος πλην του αρχηγού εάν οριστεί από το συνδυασμό.

Ανά περιφέρεια ο ψηφοφόρος δικαιούται συγκεκριμένο μέγιστο αριθμό σταυρών προτίμησης. Έγκυρο θεωρείται το ψηφοδέλτιο που ξεκάθαρα καθορίζει την επιλογή του ψηφοφόρου όσον αφορά το συνδυασμό (ή τον ανεξάρτητο) υποψήφιο. Συνεπώς κάθε οριζόντια προτίμηση θεωρείται ΑΚΥΡΗ. Το ψηφοδέλτιο θεωρείται άκυρο εάν δεν είναι ξεκάθαρη η κατά συνδυασμό προτίμηση πχ. αν υπάρχει σταυρός σε δύο κόμματα ή εάν υπάρχουν σταυροί προτίμησης σε υποψηφίους πολλών κομμάτων χωρίς επιλογή συνδυασμού. Μόνο όταν όλες οι επιλογές του ψηφοφόρου σε ότι αφορά τους υποψηφίους βρίσκονται στο ίδιο συνδυασμό θεωρείται έγκυρο το ψηφοδέλτιο και έγκυρες οι επιλογές του για υποψηφίους (αρκεί να μην υπερβαίνουν τον αριθμό υποψηφίων που δύναται να ψηφίσει). Αν είναι ξεκάθαρη η επιλογή του για το κόμμα ή το συνδυασμό και όχι για τους υποψηφίους τότε θεωρείται έγκυρο για το κόμμα και δεν λαμβάνεται υπόψη για τους υποψηφίους. Αντίθετα εάν είναι ξεκάθαρη η επιλογή του για τους υποψηφίους αλλά όχι για το κόμμα (δηλαδή δεν σημείωσε το τετράγωνο για το κόμμα και οι επιλογές του υποψηφίου προέρχονται από πολλά κόμματα δηλ. οριζόντια) τότε το ψηφοδέλτιο είναι ΑΚΥΡΟ (και για το κόμμα και για τους υποψηφίους).

Συνεπώς το σύστημα όπως λειτουργεί σήμερα στηρίζεται στην υποστήριξη των συνδυασμών (κομμάτων) και αποθαρρύνει την οριζόντια ψηφοφορία.

Ευρωεκλογές

Η ίδια διαδικασία ισχύει και για τις ευρωεκλογές με τη μόνη διαφορά ότι ολόκληρη η Κύπρος θεωρείται σαν μια εκλογική περιφέρεια. Δεν υπάρχει δηλαδή μεταφορά υπολοίπων. Το σύστημα είναι πιο αναλογικό παρά το γεγονός ότι διατηρείται το πλαφόν του 1.8%.

Πλεονεκτήματα

Είναι βοηθητικό για τα μικρότερα πολιτικά κόμματα γιατί προωθεί την αντιπροσώπευση όλων των πολιτικών απόψεων αναλογικά και είναι σχετικά απλό. Δοκιμάστηκε για σειρά ετών χωρίς να προκληθούν ιδιαίτερα προβλήματα και οι ψηφοφόροι έχουν συνηθίσει να το λειτουργούν χωρίς πολλές συγχύσεις. Παρέχει επίσης τη δυνατότητα έκφρασης της ευρωπαϊκής αρχής της επικουρικότητας αφού επιλέγονται οι βουλευτές από μικρές περιφέρειες.

Βασικά μειονεκτήματα

Η αυξανόμενη δυσαρέσκεια στα κόμματα και η μη παροχή δυνατότητας στο ψηφοφόρο να επιλέξει πρόσωπα αντί κόμματα, τον οδηγεί στην αποχή ή στο άκυρο / λευκό. Επίσης υπάρχει διαφορετικό εκλογικό μέτρο ανά επαρχία και ανά κατανομή. Υπάρχει ψηλό εκλογικό μέτρο για τη «τρίτη κατανομή».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Με βάση την προηγηθείσα μελέτη των διάφορων εκλογικών συστημάτων και του υφιστάμενου Κυπριακού συστήματος η ομάδα εργασίας της **ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΩΡΑ** έχει καταλήξει στα πιο κάτω συμπεράσματα :

1. Τα πλείστα σύγχρονα εκλογικά συστήματα βασίζονται στο δικαίωμα της ελεύθερης ψήφου του Πολίτη που μπορεί να εκφράζεται είτε Κάθετα με κομματικό ψήφο είτε Οριζόντια με ψήφο σε οποιονδήποτε τοπικό υποψήφιο ή συνδυασμό και των δύο.
2. Το πιο βασικό πρόβλημα του υφιστάμενου Κυπριακού συστήματος είναι η παντελής έλλειψη της Οριζόντιας Ψηφοφορίας. Αυτή η βασική στέρηση ενός θεμελιώδους δικαιώματος του Πολίτη, έχει συμβάλει σοβαρά στην καθολική απαξίωση των πολιτικών κομμάτων και στη σημαντική αύξηση του φαινομένου της αποχής.
3. Το Σύστημα της Μεικτής Αναλογικής Εκπροσωπήσεως (ΜΑΕ) αποτελεί τον πιο δίκαιο τρόπο κατανομής των βουλευτικών εδρών ανάλογα με τις επιθυμίες των ψηφοφόρων. Δεν είναι όμως ιδιαίτερα απλό και η εφαρμογή του σε πολύ μικρές χώρες δεν είναι ίσως η πιο εύκολη και πρακτική λύση.
4. Το Σύστημα Πρόσθετων Μελών που διαφέρει από την ΜΑΕ στο ότι δεν υπάρχουν επιπρόσθετες ή πλεονάζουσες θέσεις και επομένως ο αριθμός των θέσεων στο Κοινοβούλιο είναι σταθερός, είναι πιο κατάλληλο σαν πρότυπο για υιοθέτηση στην περίπτωση της Κύπρου.
5. Οποιοδήποτε μεταρρυθμιστικό σύστημα προταθεί πρέπει να είναι απλό στην κατανόηση και στην εφαρμογή, να διαφυλάττει ή ακόμα και να ενθαρρύνει το δικαίωμα της κομματικής επιλογής, να παρέχει αυξημένες επιλογές στο ψηφοφόρο λαμβάνοντας υπόψη τα Κυπριακά δεδομένα και πρώτιστα να προάγει την εκλογή των πιο ικανών υποψηφίων από όλους τους χώρους.
6. Υπάρχουν πάντα πιθανότητες τακτικισμών στη ψηφοφορία,, διαπλοκής, ψευδο-συμμετοχών και εκμεταλλεύσεως όλων των συστημάτων από πολιτικά κόμματα, τα ΜΜΕ και από ανεξάρτητους πολίτες για εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων. Επομένως, η Εκλογική Νομοθεσία καθώς και η νομοθεσία περί Πολιτικών Κομμάτων θα πρέπει να εμπεριέχουν κατάλληλα αποτρεπτικά μέτρα και αυστηρές ποινές για πρόληψη τέτοιων φαινομένων.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

No.	Χαρακτηριστικά	Αξιολόγηση (1-10)
1	Ευχέρεια στο ψηφοφόρο να επιλέγει υποψηφίους πέραν του ενός κόμματος	
2	Ευχέρεια στο ψηφοφόρο να επιλέγει μόνο το Κόμμα του	
3	Δυνατότητα επιλογής Ανεξάρτητων υποψηφίων παράλληλα με τη βασική ιδεολογική ταύτιση με κάποιο κόμμα	
4	Μειώνει την απόλυτη εξουσία συγκεκριμένων κομματαρχών στην επιλογή υποψηφίων βουλευτών	
5	Περνά την κριτική μιας αυστηρής και επαγγελματικής ανάλυσης ρίσκου που εμπλέκει άτομα από όλες τις σχετικές ειδικότητες. π.χ. Νομικούς, Μαθηματικούς, Εκλογολόγους, Πολιτικούς, Τεχνοκράτες	
6	Ελκυστικό σε αυτούς που μέχρι τώρα επέλεγαν την αποχή	
7	Είναι σχετικά εύκολη η αποδοχή του από τα κόμματα	
8	Ενθαρρύνει την προώθηση των πιο καλών, ανιδιοτελών και έντιμων πολιτών στη Βουλή	
9	Παρέχει αυξημένες ευχέρειες επιλογής σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα	
10	Κατανοητό από το μέσο Πολίτη	
11	Δεν ενθαρρύνει την εκμετάλλευση από ένα μέρος του εκλογικού συστήματος εις βάρος τούς άλλους	
12	Συνάδει με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο	

Προσχέδιο

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΝΟΜΟ

Συνοπτικός τίτλος.	1.Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Εκλογής των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί της Εκλογής των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νόμους του 2004 έως 2009 (που στη συνέχεια θα αναφέρονται ως «ο βασικός νόμος») και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί της Εκλογής των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2004 έως 2009.
10(I) του 2004	
202(I) του 2004	
207(I) του 2004	
13(I) του 2009.	
Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου.	2. Το άρθρο 2 του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη σ' αυτό, στην κατάλληλη αλφαβητική σειρά, των ακόλουθων νέων όρων και των ορισμών τους: «Ψηφοδέλτιο κάθετης επιλογής» σημαίνει το ψηφοδέλτιο εκείνο στο οποίο καθίσταται δυνατό να εξακριβωθεί πλήρως και άνευ αμφισβητήσεως η επιλογή του εκλογέα είτε με σταυρό προτίμησης σε μόνο ένα κόμμα ή σε ένα συνασπισμό κομμάτων ή σε ένα συνδυασμό ανεξάρτητων υποψηφίων ή σε ένα ανεξάρτητο υποψήφιο είτε με την τοποθέτηση σταυρού προτίμησης σε υποψηφίους μόνο ενός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων ή συνδυασμού ανεξάρτητων υποψηφίων. «Οριζόντιο ψηφοδέλτιο» σημαίνει ψηφοδέλτιο στο οποίο καθίσταται σαφής η πρόθεση του εκλογέα να επιλέξει υποψηφίους από περισσότερα από ένα κόμματα ή/και περισσότερους από ένα συνασπισμούς κομμάτων ή/και περισσότερους από

ένα συνδυασμούς ανεξάρτητους υποψηφίους ή/και περισσότερους ανεξάρτητους υποψηφίους και δεν καθορίζεται σ' αυτό η επιλογή κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων ή συνδυασμού ανεξάρτητων υποψηφίων ή ανεξάρτητου υποψήφιου.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη σ' αυτόν νέων άρθρων 22Α και 22Β.

3. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη στο Μέρος V αυτού, αμέσως μετά πριν το άρθρο 23 αυτού, των ακόλουθων νέων άρθρων 22Α και 22Β:

«Διαδικασία κατά τη ψηφοφορία

22Α. Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (6) του άρθρου 29 του περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμου, στη διαδικασία που ακολουθείται κατά τη ψηφοφορία τη μέρα διεξαγωγής των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκλογέας που επιλέγει την οριζόντια ψηφοφορία, δύναται να εκδηλώνει την προτίμησή του υπέρ ορισμένου ή ορισμένων υποψηφίων ανηκόντων εις πλείονες του ενός κόμματος ή συνασπισμούς πλειόνων συνεργαζομένων κομμάτων ή συνδυασμούς ανεξάρτητων υποψηφίων ή ανεξάρτητων υποψηφίων, νοουμένου ότι ο αριθμός των σταυρών προτίμησης που σημειώνεται εις ένα ψηφοδέλτιο δεν υπερβαίνει το συνολικό μέγιστο αριθμό σταυρών προτίμησης που δικαιούται και νοουμένου ότι δε σημειώνει παράλληλα με την προτίμησή του υπέρ ορισμένων υποψηφίων και την προτίμησή του υπέρ συγκεκριμένου κόμματος ή συνασπισμού πλειόνων συνεργαζομένων κομμάτων ή συνδυασμού ανεξαρτήτων.

Διαλογή των ψήφων.

22Β. (1) Η διαλογή και καταμέτρηση των ψήφων διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων, αφού προηγηθεί

διαχωρισμός και ξεχωριστή καταμέτρηση των ψηφοδελτίων κάθετης επιλογής και των οριζόντιων ψηφοδελτίων.

(2) Τα αποτελέσματα της καταμέτρησης που διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (1) τηρούνται επίσης ξεχωριστά για σκοπούς κατανομής των εδρών».

Αντικατάσταση του άρθρου 23 του βασικού νόμου. 4. Το άρθρο 23 του βασικού νόμου αντικαθίσταται από τα ακόλουθα νέα άρθρα 23 και 23Α:

«Πρώτη κατανομή εδρών. 23. (1) Με την περάτωση της ψηφοφορίας, αρχίζει από τον Έφορο κάθε εκλογικής περιφέρειας η συγκέντρωση και κατάταξη, κατά τον καθορισμένο τρόπο, των αποτελεσμάτων της εκλογής στην οικεία εκλογική του περιφέρεια.

(2) (α) Ο Γενικός Έφορος, αφού συγκεντρώσει τα αποτελέσματα από τους Εφόρους κάθε εκλογικής περιφέρειας, προχωρεί στην έκδοση του τελικού αποτελέσματος και προβαίνει στην πρώτη κατανομή των εδρών και την ανακήρυξη των επιτυχόντων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

(3) Προς το σκοπό τούτο το σύνολο των εγκύρων ψήφων που προέρχονται από την καταμέτρηση τόσο των ψηφοδελτίων κάθετης επιλογής όσο και των οριζόντιων ψηφοδελτίων διαιρείται διά του αριθμού των εδρών. Το εκ της διαιρέσεως πηλίκο παραλειπομένου του κλάσματος αποτελεί το εκλογικό

μέτρο διά του οποίου διαιρείται:

(α) η εκλογική δύναμη εκάστου συνδυασμού όπως προήλθε από την καταμέτρηση των ψηφοδελτίων κάθετης επιλογής, δηλαδή το σύνολο των υπέρ του συνδυασμού εγκύρων ψήφων, και λαμβάνει έκαστος συνδυασμός τόσες έδρες όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται εις την εκλογική του δύναμη

(β) η εκλογική δύναμη του συνόλου των υποψηφίων οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικούς συνδυασμούς και η οποία συνίσταται στο σύνολο των έγκυρων ψήφων που προήλθε από την καταμέτρηση των οριζόντιων ψηφοδελτίων και κατανέμονται σ' αυτούς τόσες έδρες όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται εις το συνολικό αριθμό των οριζόντιων ψηφοδελτίων, με τον τρόπο που καθορίζεται στο εδάφιο (4).

(γ) Η κατανομή των αδιάθετων εδρών γίνεται

μεταξύ των υποψηφίων, των αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων, συνδυασμών ανεξαρτήτων υποψηφίων ή ανεξαρτήτων υποψηφίων, ανεξάρτητα αν έχουν δικαιωθεί ή όχι με οποιαδήποτε έδρα κατά την πρώτη κατανομή, σύμφωνα με τη σειρά του ύψους των αχρησιμοποίητων υπολοίπων.

(δ) Έδρα που παραχωρείται σε αυτοτελές κόμμα, συνασπισμό κομμάτων ή συνδυασμό ανεξαρτήτων καταλαμβάνεται από τον υποψήφιο τους ο οποίος έχει κατά σειρά προτεραιότητας τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.»

(4) Η κατανομή των εδρών αρχίζει με το αποτέλεσμα της κάθετης επιλογής και για σκοπούς κατάταξης προτεραιότητας λαμβάνονται υπόψη οι σταυροί που έλαβε έκαστος υποψήφιος ανεξάρτητα αν αυτοί προήλθαν από την κάθετη ή την οριζόντια ψηφοφορία. Όταν ολοκληρωθεί η κατανομή των εδρών της κάθετης επιλογής, ακολουθεί η κατανομή των εδρών που αναλογούν στα οριζόντια ψηφοδέλτια, λαμβάνουν υπόψη τους σταυρούς προτίμησης που έλεξαν οι υποψήφιοι μόνο από οριζόντια ψηφοδέλτια.

Νοείται ότι υποψήφιος ο οποίος κατέλαβε έδρα από την κατανομή των ψηφοδελτίων κάθετης επιλογής μεταξύ των εδρών των συνδυασμών υποψηφίων κομμάτων ή συνασπισμού κομμάτων ή συνδυασμών ανεξαρτήτων υποψηφίων δεν μετέχει στην κατανομή των εδρών από την οριζόντια ψηφοφορία.

Νοείται ότι ο υποψήφιος ο οποίος κατέλαβε έδρα από την κατανομή μεταξύ των εδρών των συνδυασμών υποψηφίων κομμάτων ή συνασπισμού κομμάτων ή συνδυασμών ανεξαρτήτων υποψηφίων δεν μετέχει στην κατανομή των εδρών από την οριζόντια ψηφοφορία.

(5) (α) Οι παραχωρούμενες σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις έδρες σε κάθε συνδυασμό, καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους οι οποίοι έχουν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης και αν δεν υπάρχουν τέτοιοι υποψήφιοι, ανάλογα με τη σειρά με την οποία αναγράφονται στο ψηφοδέλτιο.

(β) Σε περίπτωση ισοψηφίας δύο ή περισσότερων υποψηφίων του ίδιου συνδυασμού, αν οι έδρες που παραχωρούνται στο συνδυασμό αυτό είναι λιγότερες των ισοψηφισάντων υποψηφίων, κρίνονται με κλήρωση που διενεργείται από τον Γενικό Έφορο στην παρουσία των υποψηφίων και καταλαμβάνει την έδρα ο υποψήφιος το όνομα του οποίου κληρώθηκε.

(γ) Σε περίπτωση συνδυασμού ο οποίος περιλαμβάνει λιγότερους υποψηφίους από των παραχωρούμενων σε αυτόν δυνάμει του παρόντος άρθρου, καταλαμβάνει τόσες έδρες όσοι οι υποψήφιοι αυτού.

(6) (α) Οι παραχωρούμενες σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις έδρες που καταλαμβάνονται από υποψήφιος που μετείχαν στην οριζόντια ψηφοφορία, καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους οι οποίοι έχουν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.

(β) Σε περίπτωση ισοψηφίας δύο ή περισσότερων υποψηφίων, αν οι έδρες που παραχωρούνται στα οριζόντια ψηφοδέλτια είναι λιγότερες των ισοψηφισάντων υποψηφίων, κρίνονται με κλήρωση που διενεργείται από τον Γενικό Έφορο στην παρουσία των υποψηφίων και καταλαμβάνει την έδρα ο υποψήφιος το όνομα του οποίου κληρώθηκε.

(7) (α) Ο Γενικός Έφορος, βάσει των συνταχθεισών καταστάσεων των Εφόρων, συντάσσει για κάθε εκλογική περιφέρεια πίνακα των αποτελεσμάτων της ο οποίος περιλαμβάνει :

(i) τον αριθμό των εκλογέων της εκλογικής περιφέρειας

(ii) τον αριθμό των ψηφισάντων στην εκλογική περιφέρεια

(iii) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων

(iv) τον αριθμό των οριζόντιων ψηφοδελτίων και των ψηφοδελτίων κάθετης επιλογής

(v) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων τα οποία κηρύχθηκαν άκυρα

(vi) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων

(vii) την εκλογική δύναμη έκαστου συνδυασμού και έκαστου ανεξάρτητου υποψηφίου, δηλαδή το σύνολο των υπέρ έκαστου δοθέντων έγκυρων ψήφων στην εκλογική περιφέρεια

(β) Κατά τον καταρτισμό των πινάκων δύναται να παρίσταται ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό, καθώς και οι ανεξάρτητοι υποψήφιοι.

Αιτιολογική έκθεση

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι, δεδομένης της απαξίωσης των κομμάτων από μεγάλη μερίδα των πολιτών, η θεσμοθέτηση διαδικασίας οριζόντιας ψηφοφορίας κατά τη διεξαγωγή των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ώστε να δίνεται η ευκαιρία σε πολίτες που δεν υποστηρίζουν συγκεκριμένο κόμμα να ψηφίζουν υποψηφίους από διαφορετικούς συνδυασμούς ή/και ανεξάρτητους υποψηφίους. Με την πρόταση αυτή, τα ψηφοδέλτια στα οποία δεν καταγράφεται κομματική προτίμηση και υπάρχει επιλογή υποψηφίων που δεν ανήκουν στον ίδιο συνδυασμό δε θα θεωρούνται άκυρα, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα. Έτσι, όσοι πολίτες δεν έχουν κομματική επιλογή θα μπορούν να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία και δε θα επιλέγουν την αποχή και την αποστασιοποίηση από την πολιτική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Διαμαντόπουλος Θ., « Εκλογικά Συστήματα θεωρία και πρακτικές εφαρμογές».

Μαυρίας, Γ.Κ. « Συνταγματικό Δίκαιο Θεωρία του κράτους-Πολίτευμα-Λειτουργίες του Κράτους».

Ραΐκος Γ. Α., «Συνταγματικό Δίκαιο Συνταγματικό Δίκαιο Εισαγωγή Οργανωτικό Μέρος».

Περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμος

Wikipedia